

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

NR 21 · 30. NOVEMBER 2011

ILMUB AASTAST 1925

IGA LIIGE LOEB! | WWW.KODA.EE

Äriviisidid — kasulik ärisuhete loomise võimalus

Riigijuhtide visiitidel koos äridelegatsiooniga on alati kahepoolne kasu, ühest küljest annab see võimaluse ettevõtjatele uksi avada ning juba olemasolevaid majandussidemeid kõrgemale tasemele viia. Teisalt näitab äridelegatsiooni kaasamine riiklikul tasandil, et tahe ka praktiliseks koostööks on olemas. Eesmärk on ju üks — tutvustada maailmale Eesti tugevusi ja eeliseid. Meid tuntakse maailmas siiski väga vähe ning taoline riiklikul tasandil tähelepanu ettevõtjatele on suureks toeks ettevõtjate rahvusvahelistumisel.

Jätkub lk 19

TÄNA LEHES

- Muudatused käibemaksu ja sotsiaalmaksu vallas LK 6
- Veelkord tühja kasseti tasust LK 8
- Eesti Kaubandus-Tööstuskoda jätkab aktiivset koostööd metalli- ja masinatööstussektoriga LK 17

Eksportööride koolitused 2011–2012

Ärihooajal 2011-2012 jätkab Kaubanduskoda juba heaks tavaks kujunenud ekspordivaldkonna koolituste korraldamist. Ekspordivaldkonna koolitused on suunatud väikeste ja keskmise suurusega tegutsevatele eksportööridele. Osalejatele jagab teadmisi suurte kogemustega lektor Jakob Saks. Kaasatud on ka praktikud ettevõtetest.

JAKOB SAKS

on pikaajalise rahvusvahelise kogemusega ekspordijuht. Lisaks on ta aastaid tegeleenud ettevõtete konsulteerimise ja koolitamisega, viinud läbi arvukaid ekspordi- ja messikoolitusi, töötubasid ning õppereise. Ta on edukalt aidanud uutele turgudele nii Eesti, Taani kui ka Hispaania ettevõtteid. Jakob Saks on koolitus- ja konsultatsioonifirma Vihje OÜ tegevjuht ja omanik.

Lisainfo ja registreerumine:

Lidia Friedenthal
Tel 604 0077 • E-post: lidia@koda.ee

Haili Kapsi
Tel 604 0078 • E-post: haili@koda.ee

Marju Naar
Tel 604 0092 • E-post: marju.naar@koda.ee

Registreerumine Kaubanduskoja kodulehe
www.koda.ee kaudu.

Osalustasu 19,17 eurot üks päev
(sisaldab käibemaksu). Osalustasu sisaldab
toitlustamist ja seminarimaterjale.

**Koolitused toimuvad koostöös EASiga
ning koolituste korraldamist rahastab
Euroopa Sotsiaalfond.**

VÄLISMESSIKOOLITUS

Eesmärk on luua eeldused ettevõtete ekspordimahtude ja konkurentsivõime suurendamiseks välisurgudel läbi teadliku tegevuse messidel.

Koolituse viib läbi Jakob Saks

Jõhvi • Kaubanduskoja Jõhvi esindus (Pargi 27) • 15. detsember 2011 (vene keeles)

Valga • Valga Maavalitsuse väikeses saalis (Kesk 12) • 26. jaanuar 2012

Haapsalu • Haapsalu Kultuurikeskuses (Posti 3) • 16. veebruar 2012

Tallinn • Eesti Kaubandus-Tööstuskojas (Toom-Kooli 17) • 6. märts 2012

Tallinn • Eesti Kaubandus-Tööstuskojas (Toom-Kooli 17) • 7. märts 2012 (vene keeles)

MÜÜGIVÕRGU LOOMISE JA ARENDAMISE KOOLITUS

Eesmärk on jagada ettevõtjatele praktilisi teadmisi, kuidas arendada ja hallata müügikanaleid sihturgudel: moodustada vajalikku kontaktvõrgustikku, arendada müügivõrku ning kuidas seda saavutada ka piiratud eelarvega.

Koolituse viib läbi Jakob Saks.

Jõhvi • Kaubanduskoja Jõhvi esindus (Pargi 27) • 13. detsember 2011 (vene keeles)

Võru • Mainori Kõrgkooli Võru õppekeskuses (Kreutzwaldi 34) • 24. jaanuar 2012

Kuressaare • Kaubanduskoja Kuressaare esinduses (Tallinn 16) • 14. veebruar 2012

TURU-UURINGUTE KOOLITUS

Eesmärk anda lihtsaid, praktilisi ja reaalses elus kasutatavaid teadmisi info hankimise kohta. Aidata mõista ettevõtte infovajadusi ning anda teadmised ja oskused, kuidas piiratud eelarve puhul need vajadused rahuldada ning turu-uuringute läbiviimisega ise hakkama saada.

Koolituse viib läbi Jakob Saks.

Jõhvi • Kaubanduskoja Jõhvi esindus (Pargi 27) • 14. detsember 2011 (vene keeles)

Võru • Mainori Kõrgkooli Võru õppekeskuses (Kreutzwaldi 34) • 25. jaanuar 2012

Kuressaare • Kaubanduskoja Kuressaare esinduses (Tallinn 16) • 15. veebruar 2012

Mait Palts
Peadirektor

Riigivisiitide rollist rahvusvahelistumisel

Eesti tahab, ja kahtlemata ka saab, oma majanduskliimat hetkel maailmas üsna edukana näidata. Me oleme väike ja dünaamiline riik, mille ettevõtluskeskkond tervikuna on stabiilne ja võrreldes paljudega ka soodne.

Võimalusi enda tutvustamiseks mujal on loomulikult mitmeid — näiteks võivad ettevõtjad oma tooteid ja teenuseid teistes riikides omal käel tutvustada, osaleda koostöös teiste ettevõtjate või riigiga erinevatel messidel ja visiitidel.

Variante on teisigi ning iga väliskülalist mängib oma rolli Eesti kuvandi loomises eksportiigi, investeringute sihtriigi või millegi kolmandana. Ka riikide puhul kehtib põhimõte, et kui sind ei teata, on võimalused koostööks olematud.

Viimasel ajal on jälle arutletud riigivisiitide rolli ja olulisuse üle — kord peetakse neid turismireisideks, siis jälle on külastatav riik liialt kaugel või tundmatu, või sihtkohana lihtsalt mõttetu. Arvamusi on palju ning ega see halba tee, kui Eesti tutvustamist või selle olulisust erinevate nurkade alt arutatakse. Peaministri visiit Vietnami ja Singapuri on üks neist sündmustest, mis on viimasel ajal rohkelt kõneainet pakkunud. Nagu tänasest Teatajast lugeda võite, olid visiidil osalenud ettevõtjate tagasiside ja kommentaarid igati positiivsed. Olgugi, et kauged maad — oma ärihuvid ja võimalused on meil sealgi. Kellele andis visiidil osalemine võimaluse seniseid ärisidemeid veelgi

tugevdada, kellele uusi luua või aidata kaasa konkreetsete lepingute sõlmimisele. Kindlasti on teatud osa visiidist ka mõnes mõttes turism, kuid seda välistada ei ole esiteks võimalik ja teiseks ka vajalik või mõistlik. Ärisuhete loomine ei tähenda üksnes läbirääkimisi lepingupunktide üle vaid ka kultuuri ja muu taustsüsteemi tundmaõppimist.

Vaieldamatult võib aga öelda, et äridelegatsiooni liikmete jaoks on riigivisiitidel osalemine olnud alati oluline ja kasulik. Loomulikult sõltub palju ettevõtja enda ootustest ja soovidest, kuid ettevõtjalt saadud tagasiside lubab seda siiski järeltada. Kuna äridelegatsiooni programmist moodustavad olulise osa kohtumised kohalike ettevõtjate või teiste majandusvaldkonnas aktiivselt tegutsevate isikute või organisatsioonidega, on võimalusi kasulikke kontakte luua piisavalt. Pigem tekib tihti küsimus, kas kõiki saadud kontakte jõuab edaspidi edasi arendada ja neist kasu saada. Oluliseimate ja perspektiivikamate väljasõelumine on sellisel juhul kindlasti samuti tähtis.

Nagu öeldud, on kõikidel senistel visiitidel osalenud ettevõtjaid, kelle eesmärgiks on just varem loodud

kontaktide edasiarendamine. Kui tulevasel või olemasoleval äripartneril avaneb võimalus vahetada paar sõna visiitidel Eestit esindavate kõrgete ametnike või poliitikutega, avaldab see peaaegu alati muljet ning mõjutab positiivselt edasisi suhteid. See, et äridelegatsioonid üldse riigivisiitidel kaasatakse, näitab kogu riigi suhtumist ettevõtlusesse. Kaugeltki mitte kõikides maailma riikides pole see nii iseenesest mõistetav, kui eeldada võiks.

Lisaks visiidil osalevate ettevõtjate huvile ning soovile ärisidemeid edendada, on selliste visiitide oluliseks osaks alati ka kogu Eesti tutvustamine. Iga visiidi käigus antakse muuhulgas ka ülevaade Eesti majandusest, maksusüsteemist, investeerimisvõimalustest jne. Sellega annavad delegatsiooni liikmed nii koos kui üksikult omapoolse panuse terve Eesti ettevõtjate tutvustamisele ja rahvusvahelistumisele. Seetõttu võib öelda, et riigivisiitide roll ettevõtjate üldises rahvusvahelistumises ja Eesti tuntuses töstmises äriühingondades üle maailma on väga oluline. Loomulikult ei suurenda ükski visiit automaatselt kaubavahetust puudutavat statistikat, kuid sellelt pinnalt on positiivsed mõjud tulevikus kergemad tulema. ■

Kindlasti on teatud osa visiidist ka mõnes mõttes turism, kuid seda välistada ei ole esiteks võimalik ja teiseks ka vajalik või mõistlik. Ärisuhete loomine ei tähenda üksnes läbirääkimisi lepingupunktide üle vaid ka kultuuri ja muu taustsüsteemi tundmaõppimist.

Sisukord

Juhtkiri

Riigivisiitide rollist rahvusvahelistumisel 3

Seadusandlus

Korteriomandite majandamine toimub tulevikus ainult korteriühistu kaudu 5

Muudatused käibemaksu ja sotsiaalmaksu vallas 6

Riigivara valitsemise regulatsiooni plaanitakse muuta 7

Kas on elu väljaspool salvestamist ja õiglast hüvitamist? 8

Euroopa uudised

Äriühingust ja selle juhtimisest 9

Innovatsiooniveerg

Heast maastikuarhitektuurist võidavad kõik 12

Hariduspoliitika

Ettevõtlik õpe ja keskkonnaharidus — kas järjekordne moeröögatus või tänapäevakooli nurgakivi 13

Vastutustundlik ettevõtlus

Tallinna ettevõtlusauhinnad 2011 kategooria „Lasteja noortesõbralik ettevõte“ võitja AS Tallinna Vesi 14

Juhtimisveerg

Iga Eesti naine peaks vähemalt korra haaremis käima 16

Tagasivaade

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda jätkab aktiivset koostööd metallija masinatööstussektoriga 17

Reportaaž Itaaliast rohelse tehnoloogia ja säästliku eluviisi messilt Ecomondo 18

Ettevõtjate pilguheit Vietnamile ja Singapurile 19

Teated 20

Liikmelt liikmele 21

Uued liikmed 22

Koostööpakkumised 22

Juubilarid 23

Kalender

1. dets Seminar „Tulumaksu- ja käibemaksuseaduse muudatused, aktuaalsed probleemid ja lahendused“
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Kati Krass • Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee

5.-8. dets Äriviit Valgevenes
Kristy Tättar • Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee

7. dets Saksamaa sihtturuseminar metalli- ja masinatööstusettevõtjatele
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Marju Naar • Tel: 604 0082 • E-post: marju.naar@koda.ee

7. dets Seminar „Tulumaksu- ja käibemaksuseaduse muudatused, aktuaalsed probleemid ja lahendused“
Ajamajas (Tallinna 16, Kuressaare)
Kati Krass • Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee

12. dets Infopäev ärivõimalustest Leedus
Tartu Maavalitsuses (Riia 15, Tartu)
Koja Tartu esindus • Tel: 744 2196 • E-post: tartu@koda.ee

13. dets Müügivõrgu loomise ja arendamise koolitus (vene keeles)
Kaubanduskoja Jõhvi esinduses (Pargi 27, Jõhvi)
Haili Kapsi • Tel: 604 0078 • E-post: haili@koda.ee

14. dets Turu-uuringute koostamise koolitus Jõhvis (vene keeles)
Koja Jõhvi esinduses (Pargi 27, Jõhvi)
Haili Kapsi • Tel: 604 0078 • E-post: haili@koda.ee

15. dets Välismessikoolitus Jõhvis (vene keeles)
Koja Jõhvi esinduses (Pargi 27, Jõhvi)
Lidia Friedenthal • Tel: 604 0077 • E-post: lidia@koda.ee

15. dets Sihtturuseminar „Sihturg — Moskva“
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Priit Raamat • Tel: 604 0081 • E-post: priit@koda.ee

16. dets Seminar „Kuidas olla edukas Soome riigihangetel?“
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Marju Naar • Tel: 604 0082 • E-post: marju.naar@koda.ee

Marko Udras
Poliitikakujundamise-
ja õigusosakonna jurist

Korteriomandite majandamine toimub tulevikus ainult korteriühistu kaudu

Justiitsministeerium on välja töötanud korteriomandi- ja korteriühistuseaduse eelnõu, mille kohaselt peab kõigi korteriomandite majandamine toimuma alates 1. jaanuarist 2016 korteriühistu kaudu.

Praegu reguleerib korteriomandiga seotud küsimusi kaks seadust — korteriomandiseadus ning korteriühistuseadus. Justiitsministeerium soovib asendada kahte kehtivat seadust ühega — korteriomandi- ja korteriühistuseadusega, mille eesmärgiks on reguleerida kõiki korteriomandiga seotud küsimusi selgelt ja paindlikult. Kõikide korteriomanike rahustuseks võib öelda, et kavandatud eelnõu ei too endaga kaasa väga suuri muudatusi, sest eelnõu koostajad on lähtunud põhimõttest, et olemasolevat regulatsiooni tuleb säilitada võimalikult suures ulatuses.

Kõige olulisemaks uuenduseks on see, et korteriomandi majandamine toimub tulevikus ainult juriidilise isiku — korteriühistu vormis. Praegu toimub korteriomandi majandamine korteriomanike ühisuse või korteriühistu kaudu. Probleeme on esile kerkinud peamiselt korteriomanike ühisuse ja selle valitsejaga. Eelnõu seletuskirjas osundatakse näiteks sellele, et maja remonti ehitustegevuse lepingu sõlmimisel tekitab praegune korteriomanike ühisus segadust, sest pole selge, kas lepingu pool on valitseja või korteriomanikud ja kuidas teha kindlaks, kas ennast valitsejana esitlev isik üldse on seda. Arusaamatuste välti-

miseks on tulevikus lubatud korteriomandi valitsemine ainult korteriühistu kaudu.

Eelnõu kohaselt loob riik automaatselt korteriühistu nende korteriomandite majandamiseks, kelle majandamine toimub praegu korteriomanike ühisuse alusel. Justiitsministeeriumi prognooside kohaselt kahekordistub selle tulemusena korteriühistude arv. Olemasolevad korteriühistud ei pea eelnõu kohaselt aktiivseid jõupingutusi tegema. Erandiks on korteriühistud, mille kaudu valitsetakse mitut kinnisasja. Eelnõu kohaselt ei ole enam lubatud mitme maja majandamiseks loodud korteriühistud. Sellise korteriühistu igale kinnisasjale tekib eelnõu kohaselt eraldi korteriühistu ja olemasolev ühistu loetakse lõpetatuks.

Korteriühistu juhtimise osas ei näe eelnõu ette suuri muudatusi. Sarnaselt praegusele toimub ka edaspidi korteriühistu juhtimine korteriomanike üldkoosoleku ja juhatuse kaudu. Ühe uuendusena ei pea korteriühistul olema juhatust, kui korteriühistul on alla 10 liikme. Juhatuse olemasolu ei ole kohustuslik ka siis, kui kõik korterid kuuluvad ühele isikule. Lisaks füüsilistest isikutest koosnevale juhatusele võib juhatuse funktsioone täita ka juriidilisest isikust valitseja.

Eelnõu koostajate sõnul võimaldab selline regulatsioon jätkata professionaalsete valitsejate kasutamist juhtudel, kus see on ennast õigustanud.

Lisaks füüsilistest isikutest koosnevale juhatusele võib juhatuse funktsioone täita ka juriidilisest isikust valitseja. Eelnõu koostajate sõnul võimaldab selline regulatsioon jätkata professionaalsete valitsejate kasutamist juhtudel, kus see on ennast õigustanud. Järelikult ei muuda uue seaduse jõustumine halvemaks ka nende ettevõtjate olukorda, kes tegelevad praegu korteriomandi esemeks olevate kinnisasjade haldamisega.

Järelikult ei muuda uue seaduse jõustumine halvemaks ka nende ettevõtjate olukorda, kes tegelevad praegu korteriomandi esemeks olevate kinnisasjade haldamisega.

Sarnaselt kõikidele juriidilistele isikutele peavad korteriühistud korraldama tekkepõhist raamatupidamist ja koostama majandusaasta aruannet. Korteriomanike ühisuste puhul praegu sellised nõuded puuduvad. Vähendamaks üldise raamatupidamiskohustuse võimalikke negatiivseid mõjusid, kehtestab eelnõu leebemad reeglid ilma juhatusega tegutsevale kuni 10 korteriga korteriühistule, kes võib pidada kassapõhist raamatupidamist. Samuti ei ole selline korteriühistu kohustatud esitama majandusaasta aruannet. Suurematele korteriühistutele (100 või rohkem korterit) kavandatakse rangemate nõuete kehtestamist — nende puhul on kohustuslik raamatupidamise aastaaruande auditiorkontroll.

Eelnõu muudab selgemaks korteriühistu maksejõuetuse regulatsiooni. Korteriühistu suhtes viiakse pankrotimenetlus läbi teatud erisustega. Võrreldes teiste juriidiliste isikute pankrotimenetlusega on üheks olulisemaks erinevuseks see, et pankroti tulemusena korteriühistut ei likvideerita, vaid sisuliselt saneeritakse. See tähendab, et kohus kehtestab pärast nõuete kaitsmist korteriühistule ise sellise majanduskava, mis tagab eelnõu koostajate sõnul korteriühistu jätkusuutliku tegevuse.

Eelnõuga soovitakse suurendada ka korteriomanike õigusi. Eelnõu kohaselt antakse korteriomanikele õigus küsida pangalt korteriühistu pangakonto väljavõtet. Eelnõu koostajad loodavad, et selle õiguse andmisega väheneb oht, et korteriühistu juhatus kuritarvitab korteriomanike usaldust. Lisaks õigusele saada teavet kavandatakse veel ühte muudatust, mis on seotud korteriomanikega — üks korteriomani ei pea täitma üle jõe käivat kohustust. See tähendab, et eelnõuga muudetakse korteriomani kui ehitise kaasomani vastutuse põhimõtted. Näiteks kui korteriühistu katuselt kukub alla katusekivi ja keegi saab sellega viga, siis ei või eelnõu kohaselt kannatanu esitada enam kahjuhüvitise nõuet iga selle maja korteriomani vastu. Kannatanul on õigus esitada nõue ainult korteriühistu vastu.

Korteriomandi- ja korteriühituseadus hakkab mõjutama väga paljusid inimesi — seletuskirjas esitatud statistika järgi on Eestis ligikaudu 470 000 korteriomandit ning 21 000 korteriomandi esimeks olevat kinnisasja. Seetõttu kavatsetakse seaduse põhiosa jõustada alles 1. jaanuarist 2016, mis peaks jätma piisavalt aega muudatuste sisseviimiseks. **■**

Eelnõu ning seletuskirjaga saab tutvuda Kaubanduskoja kodulehel www.koda.ee. Eelnõuga seotud ettepanekud on oodatud kuni 10.01.2012 e-posti aadressile marko@koda.ee.

Muudatused käibemaksu ja sotsiaalmaksu vallas

Hetkel on Riigikogusse jõudnud käibemaksuseaduse muudatus ning kooskõlastamisele on esitatud rahandusministri määrus „Sotsiaalmaksu arvestamise ja sotsiaalmaksu väljamaksmise kord“, millest siin lühikese ülevaate anname.

Koidu Mölderson
Politiikakujundamise-
ja õigusosakonna jurist

Käibemaksuseaduse muudatus

Korra juba Rahandusministeeriumi poolt algatatud, aga toppama jäänud käibemaksuseaduse § 5 lõige 2 punkti 2 muutmine on uuesti jõudnud Riigikogu rahanduskomisjoni ning Riigikogu 22. novembri istungil esimesele lugemisele. Käibemaksuseaduse § 5 lõige 2 punkti 2 kohaselt on õigus käsitada kauba ekspordina kauba vöörandamist ühendusevälise riigi füüsilisele isikule, kui vöörandatud kauba müügihind koos käibemaksuga ületab 128 eurot. Hetkel kehtiv määr on siiski vaatamata § 5 lõige 2 punktis 2 madalam, kuna käibemaksuseaduse § 46 lõikega 16 tehti erand 2010. ja 2011. aastataks, millega käibemaksutagastusega müügi piirmäär vähendati 38,35 eurole. Sooviga jätkata madalama müügi piirmääraga, esitatigi mitme erialalidude poolt Riigikogule ettepanek käibemaksuseaduse muutmiseks. Rahandusministeeriumi poolt koostatud § 5 muutmise eelnõu osas avaldas ka Kaubanduskoda oma toetust ning leiame, varasemalt kehtinud kõrgem müügi piirmäär ei ole õigustatud. Väiksema *tax free* müügi piirmäär poolt on ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, kelle hinnangul on 2010. a

jaanuaris kaheks aastaks 38,5 euronit vähendatud *tax free* piirmäär avaldanud positiivset mõju turismisektorile. Väiksema piirmäärakuks räägib ka teiste riikide praktika. Näiteks Soomes on piirmäär 40 eurot, Lätis 42 eurot ja Leedus 58 eurot. Ehkki riigi tulusse jääb piirmäär samal tasemel hoidmisega arvestuslikult laekumata ca miljon eurot, siis loodetakse sellise muudatusega jätkuvalt elavdada turismisektorit, mis omakorda peaks ka riigieelarvelisi laekumisi positiivselt mõjutama. Seaduse jõustumise ajaks on märgitud 2012. aasta jaanuar, lootusega, et eelnõu veel enne aastavahetust Riigikogus vastu saab võetud.

Sotsiaalmaksu arvestamise kord

Uue rahandusministri määrusega koondatakse kokku kolm kehtivat määrust: „Sotsiaalmaksu arvestuse kord Maksu- ja Tolliametis“, „Sotsiaalmaksu arvestamise kord sotsiaalmaksuseaduse § 2 lõigetes 2 ja 3 sätestatud juhtudel“ ning „Maksu- ja Tolliameti poolt maksukohustuslaste registris olevate andmete Sotsiaalkindlustusametile ja Eesti Haigekassale väljastamise kord“. Uus määrus on tehtud arvestades 2009. aasta töölepingu seaduse

sõnastust ning sotsiaalmaksuseaduse muudatust.

Määruse eelnõu ütleb, et tööandjast sotsiaalmaksu maksja (ka FIE, kui tal on töötaja) arvutab sotsiaalmaksu töötajale kuu eest makstud tasult, kuid mitte vähem kui sotsiaalmaksuseaduses sätestatud kuumääralt iga tasu väljamaksmiseks kokkulepitud kuu eest. Tasu väljamaksmiseks kokkulepitud kuuks loetakse kalendrikuud, milles sisaldub palgapäev. Eelnõuga täpsustatakse sotsiaalmaksu arvestust juhaks, kui töötasu makstakse kas palgapäevale eelneval kuul või sellele järgneval kuul ning kuidas toimub sotsiaalmaksu arvutamine palga väljamaksmiseks kokkulepitud kuul. Samuti sätestab eelnõu reeglid olukorraks, kus palga maksmiseks kokkulepitud kuul on kuumääralt sotsiaalmaks arvatud ja deklareeritud, kuid töötasu makstakse välja mõnel hilisemal kuul. Sellisel juhul vähendatakse väljamakstud palgalt arvatud sotsiaalmaksu nõ õigel palga maksmise kuul kuumääralt arvatud ja deklareeritud sotsiaalmaksu võrra. **■**

Eelnõudega on võimalik lähemalt tutvuda Koja kodulehel www.koda.ee. Oodatud on ka kommentaarid ja küsimused aadressil koidu@koda.ee.

Mart Kägu
Politiikakujundamise-
ja õigusosakonna jurist

Riigivara valitsemise regulatsiooni plaanitakse muuta

Rahandusministeeriumis on valminud riigivaraseaduse muutmise eelnõu. Muudatusettepanekute peamine eesmärk on täpsustada ja lihtsustada riigivara valitsemisega seotud regulatsiooni. Tõsi küll, antud seadus ja ka eelnõu puudutavad eelkõige riigivara valitseja tegevust, kuid siiski on võimalik antud eelnõust esile tuua mõningad sätted, mida oleks hea teada ka ettevõtjal.

Mainimist väärrib ka muudatusettepanek, mis puudutab riigivara kasutusse andmist või võõrandamist enampakkumise teel. Täpsemalt puudutab see tagatisraha tagastamise tähtaega avalikul enampakkumisel osalejatele, kes ei võitnud enampakkumist.

Eelnõu ja selle seletuskirjaga on võimalik lähemalt tutvuda Kojas kodulehel www.koda.ee.

Kehtivas seaduses sätestatakse Vabariigi Valitsusele volitused sätestada määrusega kord, kuidas toimub riigivara kasutusse andmine (nt hoonestusõigusega koormamine) ja võõrandamine. Eeltoodu all mõeldakse tegelikult seda, et valitsus kehtestab nii asjaajamiskorra kui ka hindamispõhimõtted riigivara kasutusse andmisel ja võõrandamisel ettevõtjale või kohalikele omavalitsusele. Samas ei tulene see otseselt vastava volituse sõnastusest. Eelnõuga täpsustataksegi õigusselguse huvides volituse sõnastust nii, et vastav määrus peab sätestama nii asjaajamise korra kui ka hindamiseks vajalikud põhimõtted Eesti majandusarengule oluliste ning suuremahuliste investeeringute (vähemalt 6 miljonit eurot) tegemiseks vajaliku riigivara võõrandamisel ja hoonestusõigusega koormamiseks esitatud taotluste hindamisel. Eelnimetatud taotluste/projektide hindamise peamiste väärtusnäitajatena tuleb eelnõu kohaselt arvestada investeeringu majanduslikku lisandväärtust, projekti keskonnasõbralikkust ning panust regionaal- ja sotsiaal-majandusliku arengu soodustamisse. Samas jääb lahtiseks see, millist asjaajamiskorda ja põhimõtteid rakendatakse sellisel juhul, kui tegemist pole suuremahuliste investeeringutega.

Lisaks eeltoodule soovatakse eelnõuga kehtestada volitusnorm riigivara valitseja ja eraõigusliku juriidilise isiku (näiteks Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, edaspidi EAS) vahelise halduslepingu sõlmimiseks riigivara kasutamiseks andmise ning võõrandamise otsustamisel. Selle eesmärgiks on eelkõige soov kasutada eraõigusliku juriidilise isiku pädevust nt taotlejate nõustamisel, taotluste registreerimisel, taotlemistingimuste selgitamisel taotlejatele taotluste täitmiseks jne. Eelnõu seletuskirjas peetakse sellise eraõigusliku juriidilise isikuna silmas eelkõige just EASi ja seda selgitatakse sellega, et viimane omab kõige täpsemat informatsiooni Eesti kui investeerimiskeskonna suhtes huvi avaldanud suurinvestorite ja nende plaanide kohta. Samuti peaks EASil olema esmane tihedaim kontakt kõigi potentsiaalsete investorite ja tööstusparkide arendajatega. Eelnõu koostajad näevad EASi kui isikut, kes nõustab vastavas protsessis nii potentsiaalset taotlejat kui ka kasutusse andmise ning võõrandamise otsustamisele eelneva vajaliku hindamise läbiviimiseks kokkukutsutud riigivara valitsejate hindamiskomisjoni. Kokkuvõttes nähakse EASi ülesannetena anda infot, aidata leida investoril tema äriplaani elluviimiseks sobivaim riigivara ning

selgitada käesoleva meetme tingimusi ja protseduuri ning samuti osaleda taotlusi hindava hindamiskomisjoni töös.

Mainimist väärrib ka muudatusettepanek, mis puudutab riigivara kasutusse andmist või võõrandamist enampakkumise teel. Täpsemalt puudutab see tagatisraha tagastamise tähtaega avalikul enampakkumisel osalejatele, kes ei võitnud enampakkumist. Kehtiva regulatsiooni alusel on tähtjaks viis tööpäeva peale enampakkumise tulemuste kinnitamist, mis on praktikas osutunud liiga koormavaks, kuivõrd enampakkumise tulemused kinnitatakse 20 tööpäeva jooksul pärast enampakkumise tulemuste teatavaks tegemist. Eelnõu kohaselt tagastatakse tagatisraha 10 päeva jooksul enampakkumise tulemuste teatavaks tegemisest arvates. Suulise ja elektroonilise enampakkumise tulemused saab teada sisuliselt kohe pärast võitja selgumist. Kirjaliku enampakkumise puhul peab tulemuste avaldamist ootama maksimalselt 5 tööpäeva. Seega peaks kavandatav muudatus tagatisraha tagastamise aja osas kindlasti olukorda parandama.

Kõnealune eelnõu loodetakse jõustada 1. jaanuaril 2012. a. ■

Toomas Seppel
Kultuuriministeeriumi
meediasakonna nõunik

Kas on elu väljaspool salvestamist ja õiglast hüvitamist?

Niinimetatud tühja kasseti tasu nimekirj¹ tegi oma järjekordse ringkäigu ja arvamusi jagati igale maitsele. Siiski ei ole antud teema puhul räägitud järgmistest asjaoludest.

Mis saab siis, kui Eesti loobub hüvitise maksmisest filmi- ja muusikateoste autoritele? Sellisel juhul tuleb Eestil üle vaadata autoriõiguse seaduse muusika ja filmide kopeerimise vaba kasutuse reeglid. Nimelt peavad EL liikmesriigid tagama autoriõiguse omajatele ainuõiguse lubada ja keelata teoste kopeerimine. Juhul kui liikmesriik seda ainuõigust piirab, tuleb see hüvitada ka autoriõiguste omajatele.

Eesti on juba 1992. aastal otsustanud, et isiklikuks tarbeks võib kopeerida raamatuid, filme, muusikat jt teoseid. Niisuguse kopeerimise eelduseks on asjaolu, et see peab toimuma õiguspärasest allikast (st ei laiene torrentile jms piraatkopiate failvahetusele). Seega võib Eesti loobuda hüvitise maksmisest, kuid samaaegselt tuleks keelata ka filmidest ja muusikast koopiate tegemine isiklikuks otstarbeks. Paigutades taolise õigusliku mudeli tavaellu, tähendaks see tõenäoliselt, et niigi esinduslik „õiglaste“ piraatide nimekirja saaks olulist täiendust. Ilmselt ei ole see riigi ega tema kodanike huvides.

Mis saab siis, kui jätta Vabariigi Valitsuse 17. jaanuari 2006. a määruse nr 14 kaupade nimekirja muutmata? Ilmselt juhtub see, et tänane

ca 75 000 euro suurune hüvitise hääbub veelgi ning viimased sendid laekuvad koos viimaste CD- ja DVD-toorikute maaletoomisega. Nimelt on tänases süsteemis tasu määr kehtestatud seadusega (kauba maaletoomise väärtusest 3% ja 8%) ning kaupade nimekirja on valitsuse otsustada. Sellise olukorra ei lepi ilmselgelt muusika- ja filmitööstuse autorid ning õigust minnakse otsima kohtusüsteemist. Kodaniku ja ettevõtjat selline vaidlus otseselt ei mõjuta, kuid riik saaks endale kaela mitmeaastase kohtusaaga, mille kulud ületaksid oluliselt tänast kogutavat tasu.

Tänaseks on selge, et autoriõiguse omajatele, maaletoojatele ja tarbijatele sobivat salvestusseadmete ja -kandjate nimekirja ei ole võimalik koostada. Seetõttu antud eelnõu menetlemisest sellisel kujul loobutakse.

Arvestades, et täna on õhus ka vaidlus selle üle, kas tasuga koormatud seadmete loetelu peab olema sarnaselt maksude ja koormistega sätestatud seaduses (sellise märkuse on teinud ka Eesti Kaubandus-Tööstuskoda), teeb Kultuuriministeerium ettepaneku muuta autoriõiguse seadust selliselt, et vaadatakse üle hüvitamise maksamise põhimõtted. Hüvitamise puhul on

võimalik kaaluda nii selle maksmit riigieelarvest (sarnaselt juba toimiva paljundushüvitisega) kui otsida järjekordset võimalust salvestuskandjate ja -seadmete hulgast. Viimasel juhul saab valida ka mahupõhise või seadusega kehtestatud kindla tasu, mida kohaldatakse teatud kaupade maaletoomisel. Sisuliselt tähendaks

Tänaseks on selge, et autoriõiguse omajatele, maaletoojatele ja tarbijatele sobivat salvestusseadmete ja -kandjate nimekirja ei ole võimalik koostada. Seetõttu antud eelnõu menetlemisest sellisel kujul loobutakse.

see, võrreldes tänase süsteemiga, kõrgemat tasu vähematele kaupadele. Niisuguse mudeli kahjuks räägib aga, et täna on väga keeruline valida välja nn patuoinast, millelt tasu koguda, sest tehnoloogia muutub kiiresti ning täna turul olev kaup ei pruugi paari aasta pärast enam sellises mahus saadaval olla (nt CD- või DVD-toorikud). Niisiis ei pruugi selline mudel olla kuigi kestvaajaline.

Mis saab edasi?

Enne kui valida hüvitamise mudel (seda eeldusel, et vaba kasutus jääb), tuleks hinnata, milline on kahju, mida muusika- ja filmitööstus vaba kasutuse tõttu saab. Selle jaoks tuleks kõigepealt välja selgitada, mis on need tehnilised viisid, kuidas Eestis tehakse vaba kasutuse alusel koopiad filmidest ja muusikast. Seejärel saab hinnata, mis on sellise kasutuse tõttu saamata jäänud tulu muusika- ja filmitööstusele. Juhul kui meetodika ja vastav summa kalendriaastas on teada, saab edasi minna hüvitamise mudeli valikutega. ■

¹ Vabariigi Valitsuse 17. jaanuari 2006. aasta määruse nr 14 „Audiovisuaalse teose ja teose helisalvestise isiklikeks vajadusteks kasutamise kompensatsioonide tasu maksmise kord, salvestusseadmete ja -kandjate loetelu ning muusika- ja filmikultuuri arendamiseks ning koolitus- ja teadusprogrammide finantseerimiseks või kasutamiseks muudel analoogsetel eesmärkidel tasu taotlemise kord“ muutmise eelnõu.

Reet Teder
Kaubanduskoja esindaja
EMSKs

Äriühingust ja selle juhtimisest

Euroopa Komisjon on üllitanud, konsulteerinud ja vastusedki saanud teemal „Roheline raamat – Äriühingu üldjuhtimise ELi raamistik”. Üheks arvamuse andjaks oli ka Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK). (Mõni aeg tagasi tegeles EL analoogilise, aga mõnevõrra kitsama teemaga: Roheline raamat „Äriühingute üldjuhtimine finantsasutustes ja tasustamispoliitika”. Ka selle kohta andis EMSK arvamuse ja seda tutvustasin samuti Teataja vahendusel). Enne kui asun Äriühingu üldjuhtimise ELi raamistiku kohta antud EMSK arvamuse tutvustamise juurde, tasub alustada kaugemalt ja mõne sõnaga puudutada ka seda, kuidas ja mis põhjustel on kujunenud erinevad äriühingu juhtimismudelid.

Õigusaktid, traditsioonid, ärijuhtimise tavad ja aktsionäride käitumisviisid on riigiti erinevad. Lihtsustatult öeldes on riigid oma regulatsioonide tegemisel lähtunud mitte abstraktsest õiguse puhtuse teooriast, vaid pragmaatilisest reguleerimisest vajavatest asjaoludest. Sellest üks olulisemaid on — kuidas raha äriühingusse tuleb. Seda silmas pidades võime rääkida kolmest erinevast mudelist.

Äriühingute üldjuhtimise Briti süsteemi iseloomustab „aktsionäri vara suurendamine” (shareholder value) spetsiifiline kontseptsioon, kusjuures väärtpaberiturgetendab olulist rolli ettevõtete rahastamisel ja nende kontrollimisel väljastpoolt. Ettevõtetele on ühetasandiline juhtimissüsteem ja tavaliselt väga madal omanike kontsentratsioon.

Samas äriühingute üldjuhtimise „germaani mudeli” puhul nähakse ettevõtet eri osalejate (kellest kõigil on firma tegevuses oma „huvid”) partnerlusena. Lisaks osanike vara väärtuse maksimumini viimisele on firmadel laiem valik strateegilisi eesmärke. Ettevõtete rahastamise juures on pangad palju olulisem allikas kui kapitaliturud. Väga sageli omavad pangad suurt osa kapitalist, osutavad finantsteenuseid,

nõustavad ja esindavad osanikke ettevõtete juhtimisorganites. Ettevõtete kontrolli välimist turgu peaaegu ei ole suurte holding-firmade ja ristosaluse tõttu. Juhtkonna otsustamisprotsessi toetab osanike otsene mõju kahetasandilise juhtimissüsteemi kaudu, kus lisaks aktsionäridele on esindatud ka sidusrühmad.

Nende kahe äärmusliku mudeli vahel, kuid siiski lähemal viimasele, on äriühingute üldjuhtimise romaani mudel. Sel on mõlema mudeliga ühiseid jooni, kuid erinevusteks on riigi tähtis roll ja suured osad perekondade omandis.

Mudelite erisusi arvestades on kergem mõista, miks Briti süsteemis soovitakse nii väga seada sisse erinevaid äriühingu väliseid kontrollorganeid, ükskõik, kuidas neid nimetatakse, või vähemalt äriühingust sõltumatuid isikuid äriühingu erinevatesse nõukogudesse. Loogiline — nad peaksid silma peal hoidma äriühingusse väljast tulnud isikute rahal ja selle liikumisel. Samuti on siis arusaadav näiteks Prantsuse äriühingu, kus peamine raha on ühe perekonna käes, pahameel mingisuguse välise kontrolli sissesurumise ja välise vaatlejate vastu. See lihtsustatud skeem ei tähenda, et Prantsusmaal laia omanikeringiga

börsiettevõtetest aktsiaseltse ei oleks või et Suurbritannias ei oleks ühele isikule kuuluvat äriühingut. Lisaks sellele, majandus areneb ja elu muutub. Alates 1990ndate aastate keskpaigast on just nn germaani ja romaani mudelid läbi teinud suuri muutusi. Suured erapangad ja suured tippettevõtted on loobunud

Kasvav konkurents tooteturgudel loob Euroopa ettevõtetele stiimulid, et omandada piisavat suurust ja mõju turul — peamiselt tänu välisele kasvustrateegiatele ja lihtaktsiate vahetustehingute strateegiatele.

tihedatest panga ja ettevõtte vahelistest suhetest. Paralleelselt pankade ja ettevõtete vaheliste suhete taandumisega omandavad aktsia- turud ettevõtete rahastamisel järjest tähtsama rolli. Kasvav konkurents tooteturgudel loob Euroopa ettevõtetele stiimulid, et omandada piisavat suurust ja mõju turul — peamiselt tänu välisele kasvustrateegiatele ja lihtaktsiate vahetustehingute strateegiatele. Tähtis aspekt

on välismaiste (peamiselt Briti ja Ameerika) institutsiooniliste investorite (pensionifondide, investeerimis- ja riskifondide) järjest tuntavam kohalolu Euroopa valuutaturgudel. Sellised investorid pooldavad väga aktsionäride vara väärtuse maksimumini viimist ja avaldavad lisasurvet äriühingu üldjuhtimise traditsioonilistele mudelitele Euroopas, et nihutada rõhuasetust sidusrühmade huvidele (st kiire(ma)le kasumi saamisele).

Ja nüüd siis asub EK asja kallale. Selle Rohelise raamatuga soovib EK parandada äriühingute üldjuhtimist Euroopa Liidus, optimeerides õigusaktide süsteemi ja nn pehmet õigust. Selles esitatakse 25 küsimust, mis on jagatud kolme jao vahel ja puudutavad direktorite nõukogu koosseisu ja tööd, aktsionäride rolli ja „täida või selgita” lähenemisviisi rakendamist.

EMSK hinnangul jätab Euroopa Komisjon aga arvestamata Euroopas toimivate süsteemide mitmekesisuse. Näiteks, kasutades mõistet „direktorite nõukogu” võib see tähendada ühel juhul kõrgemat juhtimisorganit, teisel juhul järelevalveorganit. Komisjon peaks võtma rohkem arvesse ühe- ja kahetasandilise

juhtimise eripärasusi alates mõistete täpsustamisest. EMSK palub komisjonil eelkõige silmas pidada, et äriühingu üldjuhtimise põhieesmärk on tagada äriühingu elujõulisus ja edenemine jätkusuutlikul moel. Äriühingu üldjuhtimise paketi muudatusi kavandades kutsub EMSK komisjoni üles viima läbi põhjalikku mõjuhindamist tekkivate kulude ning vajaminevate inimressursside ja õiguslike reformide osas, et edaspidised ettepanekud oleksid realistlikud. Lisaks märgib EMSK, et tulevastel õigusaktidel ettepanekutes tuleb luua tasakaal õigusaktide ja nn pehme õiguse, sealhulgas soovitude ja äriühingu üldjuhtimise eeskirjade vahel.

Lõpetuseks aga toon ära ühe Rohelise raamatu küsimuse ja EMSK vastuse sellele. „Küsimus 13. Palun osutage mis tahes kehtivatele ELi õigusnormidele, mis Teie arvates võivad soodustada investorite hulgas ebasobivat lühiajalist lähemisviisi ning soovitage, kuidas võiks neid eeskirju muuta, et vältida sellist käitumist.“

„Kapitaliturge on põhjalikult muutnud uute investorite, näiteks riskifondide saabumine ja varahaldurite motivatsioonistruktuuri mõju. Kehtivad Euroopa õigusaktid ühinemiste ja ülevõtmiste valdkonnas ei takista vaenulike ülevõtmispakkumiste tegemist, mille ainus eesmärk on suurendada lühiajalisi aktsiahindu osanike ja sidusrühmade pikaajalise lisaväärtuse kahjuks. Seetõttu tuleks seda vastavalt muuta. EMSK leiab, et teabe avaldamine on tõhusam, kui see toimub kahepoolsest. Kuna ELi börsil noteeritud ettevõtted alluvad arvukatele säetetele, mis kohustavad neid avaldama õigeaegselt reguleeritud, hinnatundlikku ja siseteavet, siis oleks kasulik, kui institutsioonilised investorid oleksid samuti allutatud siduvatele nõuetele oma investeerimispoliitika avaldamise kohta.“ ■

Euroopa uudised

Euroblogis avaldati kommentaar Eesti majanduskasvu väljavaadetest

Euroblogis avaldati Euroopa Komisjoni majandus- ja rahanduse peadirektoraadi analüüs. Selle kohaselt on Euroopa Liidu majanduse taastumine peatunud. Järsult halvenenud kindlustunne mõjutab investeringuid ja tarbimist, nõrgenev maailmamajanduse kasv pärsib ekspordi ning fiskaalne konsolideerimine vähendab sisenõudlust. EL27 majanduskasv pidurdub 1,6%lt käesoleval aastal 0,6%ni aastal 2012. Omaette küsimus on, kas see pidurdamine on lühiviisi või pikemaajaline. Kuigi riskid ja ebamäärasus on suured, on komisjoni prognoosi kohaselt oodata kasvu aeglast taastumist 2013. aastal. Seda eeldusel, et praegused maailma eri nurkades kasvu elavdamiseks tehtavad majanduspoliitilised meetmed kannavad positiivset vilja.

Eesti majanduskasv ulatub prognoosi kohaselt 2011. aastal 8 protsendini, mis on kõrgem kui kevadel prognoositud. Nõrgenev välisõudlus halvendab Eesti kasvuväljavaateid juba käesoleva aasta lõpus, mille toimet majanduskasv pidurdub 2012. aastal 3,2 protsendini. Eesti majandus on näidanud üles paindlikkust buumiajal tekkinud tasakaalustamatuste vähendamisel ja kriisiga toimetulekul, mis koos tugeva seotusega Põhjamaadega

on andnud teatava konkurentsi-eelise kriisist taastumisel. Majanduskasv on muutunud laiapõhjalisemaks, sest algselt ainult ekspordil põhinev taastumine on alates 2010. aasta teisest poolest leidnud tuge ka sisenõudlusest.

Artikli täistekst on aadressil blogs.ec.europa.eu/estonia/euroopa-majanduskasvu-jarsk-aeglustumine-ohustab-estli-majanduse-arengut

Euroopa Komisjon avalikustab uue ambitsioonika tervishoiu- ja tarbijakaitseprogrammi

Euroopa Komisjon võttis vastu uue tervishoiu- ja tarbijakaitseprogrammi ettepanekud, mille eesmärk on aidata kaasa sellele, et Euroopa kodanikud oleksid terved, aktiivsed, informeeritud ja mõjukad ning suudaksid anda oma panuse majanduskasvu.

Uued programmid katavad ajavahemiku 2014–2020. Programmi „Tervis majanduskasvu tegurina“ eelarve on 446 miljonit eurot ja tarbijakaitseprogrammi eelarve 197 miljonit eurot.

Programmi „Tervis majanduskasvu tegurina“ eesmärk on toetada ja täiendada liikmesriikide tegevust innovaatiliste ja jätkusuutlike tervishoiusüsteemide väljaarendamisel, kodanikele ohutumate tervishoiu-

teenuste kättesaadavuse suurendamisel, tervise edendamisel ja haiguste ennetamisel ning kodanike kaitset piiriüleste terviseohtude eest.

Tarbijakaitseprogramm toetab eelseisvatel aastatel ELi tarbijapoliitikat. Selle eesmärk on tuua tarbijad ühtse turu keskmesse ning anda neile võimalus osaleda turul aktiivselt ja panna turg enda heaks tööle, suurendades tulemusliku turujärelevalve kaudu toodete ohutust, parandades tarbijate informeeritust, haritust ja teadlikkust oma õigustest, konsolideerides tarbijaõigusi ja õiguste jõustamist piiriülestel juhtudel.

Uued programmid lähtuvad praegusest tervishoiu- ja tarbijakaitseprogrammist, mis annavad liikmesriikidele hea võimaluse investeerida tervishoidu ja tarbijakaitse. Praegused programmid kestavad 2013. aasta lõpuni.

Uus tervishoiu- ja tarbijakaitseprogramm on osa ELi 2014.–2020. aastaks ette nähtud finantsprioriteetidest (ELi mitmeaastasest finantsraamistikust), mille Euroopa Komisjon kuulutas välja juunikuus.

Lisateavet aastate 2014–2020 finantsraamistiku kohta saab veebilehelt bit.ly/rohG8H

Teave aastate 2008–2013 tervishoiu- ja tarbijakaitseprogrammi „Üheskoos tervise nimel“ kohta bit.ly/rZch0a

Teave aastate 2008–2013 tarbijakaitseprogrammi kohta: bit.ly/unxNwq

Sigaretitootjad peavad järgima suuremat ohutust tagavaid standardeid

Järelevalveta jäetud sigaretid on traagiliselt lõppenud tuleõnnetuste üks peamisi põhjusi Euroopas. On tõendeid, et isekustuvate sigarettide kasutamine aitaks tulesurmasid vähendada rohkem kui 40% võrra. Isekustuvad sigaretid on sellised, mis järelevalveta jätmise korral ise kustuvad ning seetõttu ei põhjusta tõenäoliselt nii palju tulekahjusid. Sellist ohutusmeedet kasutatakse juba mitmes maailma riigis (USAs, Kanadas, Austraalias) ning ELis Soomes alates 2010. aasta aprillist.

Alates 17. novembrist 2011 peavad kõik Euroopas müüvad sigaretid vastama uutele eeskirjadele, et vähendada sigaretist tekkinud tulekahjusid. Uutes standardites nõutakse vähendatud süttivust, mille saavutamiseks tuleb kasutada sigaretipaberit, millel on kahes kohas paksemast paberist rõngas. Kui sigaret jäetakse järelevalveta, siis jõuab põlev tubakas üheni rõngastest ja seejärel sigaret kustub, sest rõngas takistab hapniku juurdepääsu.

Lisainformatsioon on leitav aadressidelt:

- ec.europa.eu/consumers/safety/prod_legis/index_en.htm
- ec.europa.eu/consumers/safety/news/index_en.htm
- ec.europa.eu/health/tobacco/policy/index_en.htm

Majanduskasvu edendamiseks soovib Euroopa Komisjon väikestel ja keskmise suurusega ettevõtetel seada siht maailmaturule

Euroopa Komisjon soovib Euroopa väikese ja keskmise suurusega ettevõtetel (VKEed) majanduskriisi ületamiseks ning suurema kasumi saamiseks kasutada ära võimalusi, mida pakuvad sellised kiiresti arenevad turud nagu Hiina, India ja Venemaa või piirkonnad, nagu Kagu-Aasia ja Ladina-Ameerika, seisab komisjoni poolt avaldatud teatises „Väike ettevõtte, suured ideed“.

Vaid 13% Euroopa Liidu VKEdest tegutseb rahvusvahelisel väljaspool Euroopa Liidu kaubanduse, investeeringute või muude koostöövormide kaudu koos välismaiste partneritega. Seepärast püüab komisjon luua sidusama ja tulemuslikuma Euroopa Liidu strateegia, et toetada VKEsid rahvusvahelistel turudel.

Seda on võimalik saavutada ettevõtluse tugiteenuseid tugevdades ning olemasolevate ressursside, sealhulgas ettevõtlusvõrgustiku Enterprise Europe Network koordineerimist ja kasutamist parandades. Seega oleks VKEdel parem juurdepääs olulisemale teabele ja abile, kui nad üritavad siseneda uutele turudele ja otsida sobivaid kohalikke partnereid.

Lisateavet leiab järgmistelt aadressidelt:

- ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/market-access/internationalisation/index_en.htm
- europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/11/765&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en

Euroopa Komisjon loob meediapluralismi ja -vabaduse keskuse

Euroopa Komisjon asutab Firenzes Euroopa Ülikool-Instituudi (EUI) Robert Schumani nimelises süvauringute keskuses meediapluralismi ja -vabaduse keskuse ning toetab seda 600 000 euroga. Keskuses alustatakse professor Pier Luigi Parcu juhatusel tööd 2011. aasta detsembris.

Keskuses arendatakse välja uusi ideid mitmekesise ja vaba meedia tagamiseks ning töötatakse selle nimel, et muuta kvaliteetsemaks arutelud meediapluralismi üle Euroopas.

Lisateavet saab Robert Schumani nimelises süvauringute keskuse veebilehelt: www.eui.eu/DepartmentsAndCentres/RobertSchumanCentre/Index.aspx ja Euroopa Ülikooli Instituudi veebilehelt www.eui.eu/Home.aspx

Euroopa Komisjon loob juhendajate võrgustiku naisettevõtjate toetamiseks

Euroopa Komisjon teatas teisipäeval, et plaanib luua võrgustiku, mille eesmärk on toetada naisettevõtjaid ning jagada oskusteavet ja vahetada kogemusi.

Euroopas on naiste osakaal füüsilisest isikust ettevõtjate seas ainult 34,4%. Selle suurendamiseks nõustavad edukad naisettevõtjad kaks kuni neli aastat tagasi ettevõtte loonud naisi. Nad annavad naistele konkreetseid nõuandeid, kuidas uut ettevõtet äri olulises algetapis juhtida ja arendada. Võrgustikus osaleb 170 juhendajat 17 Euroopa riigist.

Juhendajateks valitakse naisettevõtjad (või ka mehed), kes on vähemalt viis aastat edukalt omanud ja juhtinud väikeettevõtet, on teadlikud naisettevõtjatele eriomastest raskustest ning on valmis oma teadmisi ja oskusi vabatahtlikkuse alusel (st tasuta) jagama. Samuti peab neil olema võimalus juhendada vähemalt kahte ettevõtjat ning nendega vähemalt ühe aasta jooksul regulaarselt kohtuda.

Lisateave on leitav aadressil ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/women/index_en.htm

Piret Potisepp
Innovatsioonikeskusest
InnoEurope

Heast maastikuarhitektuurist võidavad kõik

Maastikuarhitektuuri ei saa pidada enesestmõistetavaks, tõdesid oma ala tiptegijad novembris Tallinnas toimunud rahvusvahelisel maastikuarhitektuuri kongressil „Mind the Gap. Landscapes for a New Era”. Toome lugejani lühikokkuvõtte teemadest, mida kongressil arutati.

Maastikuarhitektuuri peetakse enesestmõistetavaks, kuigi tegelikkus on hoopis vastupidine

„Maastikuarhitektidel on lahendada tõsine probleem — kasutusel on palju termineid, mis tahes-tahtmata tekitavad segadust. Näiteks, maastikuarhitekti elukutse alla mahuvad nii maastikumanagerid, maastikuarhitektid, linnaplaneerijad, linnakujundajad kui ka haljastajad. Seepärast juhtubki korduvalt, et maastikuarhitektide roll läheb erinevate terminite vahel kaotsi. Kõige enam peetakse maastikuarhitektideks maastikukujundajaid, keda isiklikult nimetan „väliruumi huulepulgaks” — need on inimesed, kes on ruumi kujundamise protsessi kaasatud tõesti viimasel hetkel ning kes üldprotsessis mängivad vähetähtsat rolli. Nad lisavadki natukene värvi lõplikule väljanägemisele,” sõnastas ühe elukutsega seotud suurima väljakutse Nigel Thorne, Euroopa Maastikuarhitektide Föderatsiooni (EFLA) president. „Maastikuarhitektuuri peetakse enesestmõistetavaks. Nagu näiteks Tallinnasse saabumisel ütles hotelliadministraator, et hetkel on Tallinnas kuldne sügis. Vean kihla, et seejuures ei mõelnud ta hetkekski, kuidas need kaunid

kollaseid lehti kandvad puud siia sattusid. Tegelikult on ju selle taga maastikuarhitekti töö ja sellest peaks nii avalikkust kui tellijaid teavitama.”

Heast maastikuarhitektuurist võidavad kõik

„Viimasel ajal on üha enam räägitud „haige ehitise sündroomist” — tervehäirest, mille põhjuseks on inimese töö- või elukoht. Sisuliselt tähendab see, et hooned võivad inimesed sõna otseses mõttes haigeks teha. Seega, me ei saa rääkida ainult kohtade-hoonete funktsionaalsusest, vaid kogu keerukast keskkonnast, kus inimesed sooviksid töötada ja tunneksid end mugavalt seal elades. Just selliste komplekssete lahenduste väljatöötamine on maastikuarhitekti igapäevaseks tööks ja sellest võidavad kõik kodanikud,” selgitas Thorne maastikuarhitektide panust elukeskkonna paremaks muutmisesse.

„Pean tähtsaks rõhutada, et me ei räägiks vaid ikoonilistest ehitistest. Maastikuarhitektidel lasub tohutu vastutus ruumide loomisel. Kui eesmärgiks on ruumide loomine, muutmine ja kujundamine pikaajalises perspektiivis, on koostöö mõõdapäasmatu.” Siinkohal viitas Nigel Thorne teistele linnaga tegelevate

erialade spetsialistidele nagu arhitektid, sotsioloogid ja urbanistid. „Näiteks seisame Suurbritannias hetkel silmitsi tõdemusega, et mitmeid maastikke, millede planeerimisel ei arvestatud paljude oluliste detailidega, on vaja nüüd muuta,” tõdes ta.

Häid näiteid on palju

Kongressi üks peaesinejatest Mary Bowman USAst ütles: „Maastikuarhitektid peavad oma rolli ümbermõtestama. Kui hetkel on valdavaks, et maastikuarhitekt kaastakse projekti lõppfaasis, siis tegelikult peaks protsess toimima vastupidi — esimene, kelle poole tellija pöördub on maastikuarhitekt.”

Bowman ise on sellega suurepäraselt hakkama saanud, sest kongressil esitles ta kuulajaskonnale hiljuti nii Singapuris kui Araabia Ühendemiraatides elluviidud projekte. Nende tööde lähtepunktiks oli linlastele ja ka külalistele meeldiva looduskeskkonna kujundamine. „Kui maastikuplaan sai valmis, oli alles seejärel järgnevas sammus ehitiste ja hoonete projekteerimine. Kusjuures paljud neist hoonetest said niimoodi maastikku kohaldatud, et neid on esmapilgul loodusest keeruline eraldada,” selgitas Mary.

Näiteid on tuua lähemaltki. Paljud on ehk kuulnud sellest, kuidas Kopenhaagenis muudeti kesklinn autovabaks ning see tõi kaasa piirkonnas tegutsevate äride õitsengu ning rahulolevad linnakodanikud. Kui Jan Gehl selle idee 50 aastat tagasi välja käis, peeti teda hulluks. Täna peetakse teda geeniusseks.

„Ei saa öelda, et Eestis maastikuarhitektuurialaselt midagi ära tehtud pole. Tallinna südames asuv Vabaduse väljak, Pärnu rannapromenaad, Maanteemuuseumi ala — need on mõned näited. Loodan, et ka Eestis hakatakse mõistma, et nii nagu iga hoone vajab projekteerimist, vajab ka iga maastik kujundamist. Võidavad sellest ju kõik,” ütles Sirle Salmistu, Eesti Maastikuarhitektide Liidu esimees.

Eestis toimunud maastikuarhitektuurialane tähtsündmus pani alguse Euroopa iga-aastastele kongresside sarjale. Kolm päeva väldanud kongressil esinesid maailmakuulsad oma ala tiptegijad ning osalejaid saabus Tallinnasse Euroopast ja kauge- mält. Kongressi korraldas Eesti Maastikuarhitektide Liit ning rahastasid Eesti Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Kultuurkapital, Kultuuriministerium ning mitmed mainekad sponsorid. ■

Tiia Randma
Haridusnõunik

Ettevõtlik õpe ja keskkonnaharidus — kas järjekordne moeröögatus või tänapäevakooli nurgakivi

22. novembril toimus Ida-Virumaa Ettevõtluskeskuse eestvedamisel Jõhvi Kontserdimajas Haridusfestival, mille raames toimus konverents, erinevad näidistunnid ja töötod, ning messialal tutvustasid kõike seonduvat arvukad eksponeendid.

Haridusfestivali programm pakkus kaasamõtlemise ja -tegemise võimalusi nii õpetajatele kui ka noortele. Osalejateks olid õpetajad, koolijuhid ja õpilased valdavalt Ida-Virumaalt, aga ka kaugemalt. Samuti olid põnevaid esinemisi kuulamas mitmed vallajuhid ja teised omavalitsuste esindajad, aga ka koostööpartnerid ettevõtetest.

Ida-Virumaa Ettevõtluskeskuse (IVEK) poolt 2005. aastal Šotimaa eeskujul käivitatud ettevõtliku kooli programm on ettevõtlikkuse pisikuga nakatanud juba kümneid lasteaedu ja koole Ida-Virumaal. Programm on laienemas Tartu- ja Pärnumaale ning Lääne-Virumaale. Programmi eesmärgiks on ettevõt-

liku eluhoiaku kujundamine koolitunnis ja tunnivalistes tegevustes. Programmi põhimõtted on koondatud nn „5 T“ märksõnadesse:

- **Teeme koos!** — Igaühel on enda valitud sobiv roll, mis on omavahel kokku lepitud, oskus teha koostööd
- **Tunneme vastutust!** — laps teab, et iga valikuga kaasneb vastutus
- **Töeline elu!** — loome seoseid reaalse eluga, kaasates õppetöösse partnereid
- **Teeme ise!** — teadmiste rakendamine praktikas — teeme päris asju
- **Tagasiside!** — saame teadmise, kas soovitud õpitulemus on saavutatud

Programm „Ettevõtlik kool“ pakub õpetajatele tuge juhendmaterjalide, koolituste ja koostööpartnerite leidmisel. Kord aastas toimub ettevõtliku kooli konkurss, kus aasta-aastalt kasvab nii osalejate arv kui ka konkureerivate projektide tase.

Programmi tegemistest saad lähemalt lugeda aadressilt www.enterprisingself.com

Ilmselt on programmi „Ettevõtlik kool“ poolt senitehtu edukuse näitaja ka see, et käesoleva aasta Hariduskonverentsil osaleda soovijaid oli nii palju, et kõik ära ei mahtunudki. Huvilisi ja uudistajaid jätkus messialale ja töötubadesse. Teiste sisukate esitluste reas kujunes oodatult

põnevaks koolijuhtide debatt „Ettevõtlik õpe ja keskkonnaharidus — kas järjekordne moeröögatus või tänapäevakooli nurgakivi“.

Ehk pisut ootamatu oli aga, et ettevõtlusõppe vajalikkuses ja ettevõtlikkuse kujundamise olulisuses olid ühte meelt kõik koolijuhid.

Kaubanduskoda tutvustas Haridusfestivali messialal „Olen ettevõtlik!“ kava materjale ja jagas õpetajatele ettevõtlikkuse kompetentside plakatiteks kujundatud kirjeldusi. Plakatid on õpetajate seas nõutud kaup — õpetajate hinnangul teevad sellised „tööriistad“ ettevõtlikkuse olemuse ja selle olulisuse mõistmise lihtsaks. ■

Haridusnõunik Tiia Randma tutvustab ettevõtlusõppe materjale Koja stendil.

Intervjueris:
Kaidi Talsen
Toimetaja

Tallinna ettevõtlusauhinnad 2011 kategooria „Laste- ja noortesõbralik ettevõtte“ võitja AS Tallinna Vesi

Tallinna Ettevõtlusameti poolt korraldatud Tallinna Ettevõtluspäeva raames tunnustati kohalike ettevõtjaid ja ettevõtluse arendajaid, teiste auhinnakategooriate seas andis Tallinna Spordi- ja Noorsooamet välja ka eriauhinna „Laste- ja noortesõbralik ettevõtte“, mille pälvis AS Tallinna Vesi.

Kaubanduskoda tunnustab vastutustundlikku ettevõtlust ning õnnitleb võitjat ja avaldab seetõttu intervjuu AS-iga Tallinna Vesi. Küsimustele vastasid Jane Libe (keskkonnanahariduse spetsialist) ja Estel Pukk (korporatiivteenuste juht).

Miks te oma ettevõttega teete rohkem kui on tavaliselt kombeks? Mis on ajendiks sellistele pingutustele?
Kvaliteetse joogivee ja kanalisatsiooniteenuste pakujana mõjutame ca 500 000 inimese elukvaliteeti ja meid ümbritsevat keskkonda. Peame vastutustundlikku tegutsemist oma kohuseks ning teeme enam kui Eesti ja Euroopa seadused meid kohustavad.

Milliseid täiendavaid kõigile töötajatele mõeldud võimalusi ja toetusi teie ettevõttel on?

Meie jaoks on töötajate heaolu, professionaalne areng ning hea tervis

ülioluline. Pakume palju erinevaid toetusi ja soodustusi. Pea iga kuu toimub töötajatele suunatud ühisüritus, nendest viis on suured ja mõeldud kas kõigile töötajatele või kogupereüritusena.

Meie personali tugevuseks ja samal ajal ka nõrkuseks on pikk tööstaaž ning kõrge keskmine vanus. Oskusteabe säilitamine ning uue tootmis- spetsialistide põlvkonna kasvamine on peamiseks prioriteediks. Alates 2008. aastast oleme käivitunud nii juhtidele kui spetsialistidele pikaajalised arenguprogrammid, et iga töötaja, kel soov ja valmisolek, saaks võimaluse nii erialaspetsii-

filiseks kui näiteks oma juhtimis- oskuste arendamiseks. Meie juhtkond usub arenguprogrammide kasutegurisse nii järelkasvu kindlustamisel, organisatsiooni toetamisel muudatustega kohanemisel kui ka töötajate kõrge pühendumise hoidmisel. Otsese rahalise toetusena aitame oma töötajatel finantseerida õpinguid tasemeõppes.

Tundub, et ka meie tasustamise ja tunnustamise süsteem on üsna erinev sellest, mida enamikes Eesti ettevõtetes kasutatakse. Näiteks see, et iga töötaja aastaeesmärgid on seotud nii ettevõtte, osakonna kui ka individuaalsete tulemustega ning

AS-i Tallinna Vesi juhatuse esimees Ian Plenderleith räägib Tallinna rahvusvahelises lasteaias veesäästlikkusest.

tulemustasu suurus sõltub nii eesmärkide täitmise protsendist kui ka töötaja käitumisest ning ettevõtte väärtuste järgimisest. Samuti on töötaja professionaalne areng seotud otseselt tasustamise ja tunnustamise süsteemiga. Mida paremad on töötaja tulemused, seda parem on tema töötasu ning lisatasud ning samuti võimalused teha ettevõttesest karjääri, osaleda koolitustel ning lüüa kaasa üle-ettevõteteliste projektide teostamisel.

Palun kirjeldage huvitavamaid töötajatele suunatud ja nende poolt positiivseimalt vastu võetud algatusi, tegevusi.

Konkurentsilt populaarseim on meie vabatahtlik projektijuhtimise koolitusprogramm. Aastaid tagasi olime olukorras, kus osakondadevaheline koostöö, töötajate rahulolu koolitus- ja arenguvõimalustega, ühisürituste kvaliteet, masust tulev surve kuludele jmt tekitasid kokku portsu probleeme. Ühe idee na kiitis juhtkond heaks projektijuhtimise koolitusprogrammi, milles võisid osaleda soovi korral kõik töötajad. Programmi sisuks oli projektijuhtimise alane koolitus ning kohustus vähemalt ühe ettevõttesisese või -välise projekti teostamisel kaasa

Tänu projektijuhtide koolitusprogrammile on spetsialistide seast selgunud tugeva liidrivõimega inimesed, nt üks noormees on paari aastaga tõusnud dispetšeri ametikohalt tippjuhtkonna liikmeks.

lüüa, et lisaks teooriale ka praktiline kogemus omandada. Huvi oli oodatust kordades suurem. Täna on programmis osalenud 45 töötajat ning projektide teostamisse kaudselt kaasatud enam kui 20% ette-

võtte personalist. Passiivsetest viresejatest on saanud aktiivsed tegutsesjad, kelle eesmärgiks on teha rohkem, paremini ja säästlikumalt kui varem. Erinevate osakondade ja ametikohtade inimeste koostöös on paranenud nii projektide kvaliteet, sihtgrupi rahulolu kui hoitud olulisel määral kokku ressursse. Infovahetus erinevate majade ja üksuste töötajate vahel on paranenud. Spetsialistide seast selgusid tugeva liidrivõimega inimesed, kellest näiteks üks noormees on paari aastaga kasvanud dispetšeri ametikohalt tippjuhtkonna liikmeks.

Oleme teinud ka väiksemaid asju, mis on saanud positiivse vastukaja. Näiteks igale töötajal on võimalus esitada oma ideid keskkonna, kvaliteedi ja töökeskkonna parandamiseks „Heade ideede panka“. Kõiki ideid hinnatakse üks kord kvartalis töökeskkonnanõukogu poolt. Positiivse hinnangu saanud ideed viiakse ellu ning ideede autorid saavad tunnustuse. Samuti on töötajatel võimalus kaasa rääkida töökeskkonna küsimustes näiteks osaledes loovtööde konkursil või parimate tööohutuslausete välja selgitamisel.

Kas teete koostööd kodanikeühendustega, ühisprojekte kohaliku omavalitsusega?

Meie jaoks on juba aastaid olnud ülilooline teha koostööd kõigi asjaomaste keskkonnaorganisatsioonide ning -asutustega. Traditsiooniks on kujunenud koostöö linnaosavalitsustega, näiteks käivad meie töötajad korteriühistele suunatud infouritustel, et rääkida keskkonnahoidu ning spetsiifilisel ettevõtte tegevust puudutaval teemadel.

AS Tallinna Vesi tütarettevõtte Watercom OÜ on suure tähelepanu alla võtnud ka naabervallad, tehes koostööd erinevate sidusrühmadega, osaledes mitmel aruteludel ja üritustel (nt Eesti valdade ja linnade päev jne). Toetame linna haljastust tasuta kasvumullaga jmt.

Ettevõtte on Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni (EKJA) asutajaliige ja osaleb ühingu juhataste töös. EKJA ühendab keskkonnategevusest huvitavaid ettevõtteid ja organisatsioone, et edendada keskkonnajuhtimist Eestis. Eesti Vee-ettevõtjate Liidu (EVEL) liikmena on ettevõtte organiseerinud mitmeid

Võimaldame oma töötajale ühe vaba tööpäeva juhul kui ta soovib mõnest heategevusprojektist osa võtta.

vee- ja kanalisatsiooniteenustega seotud seminare ning koolitusprogramme teistele EVELi liikmetele.

Ettevõtte teeb koostööd mittetulundusorganisatsioonidega, kelle eesmärgiks on keskkonnahoid ning vastutustundliku ettevõtluse edendamine, näiteks Ökokratt, MTÜ Ökomeedia, CSR Foorum jne.

Kas teie ettevõtte töötajad on osalenud vabatahtlikena mingite kogukonna või ühiskonna probleemide lahendamisel?

Ettevõtte soosib väga vabatahtlikku tegevust. Välja on kujunenud nii ettevõttesisene vabatahtlik tegevus kui ka väljapoole suunatud heateo projektid. Võimaldame oma töötajale ühe vaba tööpäeva juhul kui ta soovib mõnest heategevusprojektist osa võtta (nt koristustalgud, puudust kannatavatele toidu komplekteerimine, puuetega lastega piparkoogi küpsetamine, koolis/lasteaias tundide ja tegevuste läbiviimine jms). Seoses Euroopa vabatahtliku tegevuse aastaga osaleb AS Tallinna Vesi Siseministeeriumi eestvedamisel ka 2011. a vabatahtliku tegevuse pilootprogrammis.

Kui teie ettevõtte tegeleb sponsorlusega, siis keda/mida sponsoriteerite?

Meie strateegiliseks eesmärgiks on kasutada ressursse efektiivselt ja säästlikult, s.h panustada ka kogukonna arengusse. Ettevõtte toetuspõhimõtted jagunevad kolme valdkonda: rohelisem ja sportlikum elukeskkond; rohkem keskkonnateadlikke inimesi ning toetus ja tähelepanu abivajajatele.

Igas valdkonnas on meil hulk tegevusi, millest osa teeme aastast aastasse ning osad on ühekordsed projektid. Teeme näiteks palju teavitus- ja koostööd eri vanusegruppidega alates lasteaiast kuni doktorantideni (Õunakese lasteaed, TTÜ, Kopli Ametikool jpm); toetame Mikk Pahapilli teel olümpiale, pakume puhast joogivett spordi- ja rahvaüritustel ning kasvumullu Tallinna tänavate haljastamiseks. Neid tegevusi on väga palju!

Kas teie ettevõtte tegevus, teenused ja tooted on viidud võimalikult keskkonnasõbralikule tasemele?

Parendamiseks klientide rahulolu ja keskkonnavalase tegevuse tulemuslikkust on ettevõttes rakendatud kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimissüsteem. Oluline on ka hädaolukordade ennetamine ning keskkonnateadlikkuse suurendamine. Oma tegevusvaldkonna vajadustest ja suurima mõjuga keskkonnariskidest lähtuvalt on looduskeskkonnategevused ettevõttes põhjalikult läbi mõeldud ja süsteemselt tegeletakse tulemuste parendamisega. Paneme olulist rõhku ka nii avalikkuse kui oma töötajate keskkonnateadlikkuse edendamisse. Peamised keskkonnaküsimused meie ettevõttes on heitvee kvaliteet, jäätmekäitlus, vee-ressursi ja ka muude ressursside, nagu elektri ja kemikaalide, kasutus. Keskkonnaküsimused on tihedalt seotud elukvaliteedi ning elanike tervise teemaga, olulisim on tagada teenuse olemasolu 24/7 ning vältida hädaolukordi.

Ettevõtte täidab kõiki vee-erikasutuslubade tingimusi ja tegelikult kasu-

tatud veekogus on väiksem kui lubatud. Veel üks oluline veekasutuse aspekt on vähendada veekadusid veevõrgus, mis on siiani ettevõttes ka õnnestunud.

Kas teie ettevõtte on kavandanud oma keskkonnamõjude heastamiseks või loodushoiu huvides sponsorlusprojekte või algatanud tegevusi?

Ettevõtte toetab ressurside säästlikku kasutust läbi teadlikkuse tõusu ning investeringute. Korraldatud on mitmeid kampaaniaid nii vee säästmise, reovee puhastamise kui ka kraanivee kvaliteedi osas (www.jookraanivett.eu).

Oleme sõlminud koostöömemorandumid TTÜ Doktorikooliga, mille raames toetatakse ehituse ja keskkonnanõu interdisciplinaarset doktorikooli ettevõtte oskusteabe ning juurdepääsu võimaldamisega ettevõtte ressursidele. Ümarlaudade ja seminaridega püütakse leida lahendusi, kuidas muuta veelgi efektiivsemaks näiteks lekete tuvastamine, reoveepuhastamine jms.

Eelmisel aastal viisime ettevõtte Ülemiste Veepuhastusjaamas läbi erinevaid katselisi uuringuid puhastusprotsessi täiustamiseks tulevikus. Uuriti orgaanilise aine vähendamise võimalusi puhastusprotsessis. Toorveetöötuse osas osutus sobivaks magnetioonvahetuse põhimõttel töötav protsess, mida nimetatakse MIEX süsteemiks.

Üks hea võimalus keskkonnale tekitatava kahju vähendamiseks on näiteks rohelise energia kasutamine. Meie ettevõtte puhul tähendab see eelkõige reoveepuhastuses reoveesette kääritamise tulemusel tekkiva biogaasi maksimaalset kasutamist teistes tööprotsessides, kuid samal ajal püütakse leida muid keskkonnasõbralikke lahendusi.

Tööd keskkonnamõjude heastamiseks või loodushoiu huvides teeb ettevõtte järjepidevalt. **IT**

Taivo Paju
Juhtimisajakirja Director
peatoimetaja

Ma mõtlen seda tõsiselt. Naised, unustage Marmasis, Antalia ja teised Türgi kuurordid! Käige ära hoopis kuulsas Topkapi palees Istanbulis. Saate oma silmaga näha, milline üks tõeline sultani haarem välja näeb.

Arvamus, et haarem oli vaid sultani jaoks seksodroom, on ääretult piiratud. Paradoksaalselt oli just haarem koht, kus naised said teha impeeriumi kõige säravama karjääri. Nagu kuulus konkubiin Roxelana, kes sai hakkama millegi ennekuulmatuga, pannes sultani endaga abielluma. Roxelana mõjutas osava poliitikuna terve riigi elu-olu ning kõige tipuks aitas troonile oma poja.

Tõsi, algus oli noortel ilusatel tüdrukutel, kes kõik olid teisest riigist vanematelt röövitud või ostenud, haaremis trööstitud. Nad pidid alustama türgi keele ja kommete ning kaunite kunstide õppimisest, seejärel alustasid aga tööd pigem teenrite kui konkubiinidena. Mõned neist suutsid olukorraga kohaneda ning tõusta juhtpositsioonile haaremi organisatsioonis või siis jääda mitmesaja konkubiini hulgas silma sultanile endale.

Iga Eesti naine peaks vähemalt korra haaremis käima

Just siin ongi peidus põhjus, miks Eesti naised peaks kohustuslikus korras haaremit külastama: ehk see paneks neid mõtlema, kui halvasti nad end tööle eksponeerivad, rikkudes nii ise ära oma karjääri. Nagu näitab Institute of Leadership & Managementi uuring, saab naiste karjäärile takistuseks just liigne tagasihoidlikkus ja ebakindlus. Hirm, et ma ei saa oma tööga hakkama, on omane just naistele. Meeste enesekindlus voolab suisa kõrvadest välja, aga näiteks naisi, kes julgesid küsida ametikõrgendust ka juhul, kui nad tingimustele ei vasta, on vaid 14%.

Nii et Eesti naiste karjäärirutes on mõttetu süüdistada mehi. Esiteks on see vale, teiseks ebakonstruktiivne. Pakun olukorra parandamiseks välja ühe tõhusa riikliku projekti, millega peaks kiirelt alustama. Meil on õnneks särava karjääriga naisi omajagu — kohe tulid pähe Siiri Oviir, Kersti Kaljulaid, Signe Kivi ja Tiiu Aro avalikust sektorist, äripoolelt Piret Minn Sadolinist, Riina Varts Eesti Energiast, Sirje Potisepp Toiduliidust... neid on muidugi kõvasti rohkem. Need naised tuleks meelitada rääkima oma tööst ja elust Eesti koolitüdrukutele, kes on laululavale kokku kogutud. See inspireerib ja annab

neile tubli laksu enesekindlust — just selle, mille paljud emad on andmata jätnud.

See projekt oleks pikaajaline, rääkida tuleks vähemalt kolmel korral: teises-kolmandas klassis, et tekitada tüdrukutes tööga seotud unistused. Teist korda gümnaasiumis ning kolmandat korda ülikoolis, et mehelemineku tuhinas naised juttu ära ei unustaks. Uskuge, kümnekonna aasta pärast oleks tulemus käes. Siis ei pääseks nõrgad meesjuhid enam ametisse pelgalt seepärast, et neist andekamad ja tublimad naised ise kõrvale astuvad.

Agas mis siis nende meestega teha, kes enam löögile ei pääse? Ei tea. Ilmselt tuleks siis nende turgutamiseks ka üks projekt käima panna. **IT**

Annika Metsala
Teenuste osakonna
nõunik

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda jätkab aktiivset koostööd metalli- ja masinatööstussektoriga

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldas novembris kaks koolitust metalli- ja masinatööstusettevõtetele — 3. novembril toimus Jõhvis venekeelne seminar „Kuidas tõsta efektiivsust tootmisettevõttes” ning 9. novembril leidis Tallinnas aset seminar „Kohustuslikud nõuded kemikaalide käitlemisel metalli- ja masinatööstusettevõttes”.

Jõhvi seminar oli jätk maikuus Viljandis ja Tallinnas toimunud eestikeelsetele seminaridele, mille käigus tutvustati ettevõtetele efektiivsemat tootmist eri nurkade alt — kuidas säästa materjali, energiat, kuidas planeerida ja juhtida protsesse efektiivsemalt ja ilma raiskamiseta, kuidas korraldada tootmisettevõtte jäätmekäitlus säästlikumalt ning kaitsta tootmisprotsessi mõjude eest keskkonda. Räägiti ka keskkonnanõuetest, millele tootmisettevõtted peavad vastama ning sellest, kuidas korraldada ettevõttes hindamine selleks, et kõik vajalikud mõõtmised oleks tehtud ning kõik vajalikud load oleksid olemas tähtsaks oma tootmise keskkonnanõuetele rahvusvahelisel tasandil juba pea normiks saava kvaliteeditunnuse ja konkurentsieelisena.

Jõhvi seminar toimus vene keeles ning seminaril osales kokku 17 ettevõtet. Seminaril jooksul käidi külas ka vanadest akudest pliid ümber töötaval ettevõttel Ecometal. Nagu fotolt näha, on ohutusnõuded külalistajatele rangelt paigas. Ecomental AS-i esindaja Marge Lumi: „Oleme klientide poolt kehtestatud kvaliteedinõuded ning seadusandlusest tulenevad keskkonnanõuded seadnud ettevõttes esikohale juba enne ISO 9001 ning ISO 14001 standardite

Jõhvi seminaril osalejad käisid uudistamas, kuidas on tööprotsessid korraldatud firmas Ecometal. Nagu fotolt näha, on ohutusnõuded külalistajatele rangelt paigas.

juurutamist. Kuna meie tegevus on rangelt reguleeritud erinevate riiklike organite poolt väljastatavate litsentside ja lubadega, siis ainult seeläbi on olnud võimalik tagada ettevõtte järjepidevus kõikides etappides. Tänu kvaliteedinõuete rangele jälgimisele kogu tegevusaja vältel oleme saavutanud klientide usalduse ning suutnud tagada müügi- ja tootmisprotsessi stabiilsuse. ISO standardite kasutuselevõtt on aidanud meil tugevdada kontrolli ettevõtte erinevate protsesside üle, olnud heaks lähtekohaks pidevas täiustamise protsessis ja andnud kindlustunnet edasiseks tegutsemiseks nii sise- kui välisringides.”

9. novembril toimus koostöös Balti Keskkonnafoorumiga samale sekto-

rile suunatud seminar Tallinnas, kus tutvustati kohustuslike nõudeid kemikaalide käitlemisel. Räägiti lähemalt veekeskkonnale ohtlikest ainetest, kemikaali ohutuskartidest, ohtlike kemikaalide kasutamisest tootmises ning vajalikest asendamisest, samuti erinevatest teabeallikatest, kust on võimalik saada taustainfot vajalike asendamiste kohta.

Mõlema seminaril materjalid on kõigile kättesaadavad Koja kodulehel rubriigis „koolitused ja üritused/toimunud üritused”. Seminarid toimusid projekti ESMI (Environmental Services for Metal and Machinery Industries) raames ning olid kaasfinantseeritud Euroopa Komisjoni poolt.

Tulemas seminar masinatööstuse ettevõtjatele

Antud sektori ettevõtetele võib huvi pakkuda ka Kaubanduskoja 7. detsembril koostöös Eesti Masinatööstuse Liidu ja EASiga korraldatav Saksamaa sihtturu seminar masinatööstuse ettevõtjatele. Oma kogemust jagavad Saksamaa ettevõtetega koostööd tegevad järgmised Eesti masinatööstuse ettevõtjad — Sumar, Vertex, BLRT Masinaehitus ja Metec.

Täpsem info leheküljel 20 ja Koja kodulehel www.koda.ee.

Kristy Tättar
Teenuste osakonna
projektijuht

Reportaaž Itaaliast roheline tehnoloogia ja säästliku eluviisi messilt Ecomondo

9.–12. novembrini 2011 toimusid Itaalias Riminis üheaegselt kolm rahvusvahelist messi: üks Euroopa suurimaid roheline tehnoloogia ja säästliku eluviisi messe Ecomondo, energiamess Key Energy ja Cooperambiente.

Messidel olid esindatud järgmised tegevusvaldkonnad:

- jäätmeäritlus ja taaskasutus;
- vesi ja kanalisatsioon;
- taastuv- ja bioenergia;
- säästlik ehitus jmt.

Nelja päeva jooksul külastas messikeskust 75 980 spetsialisti, mis on ligi 17% rohkem kui eelmisel aastal, samas väljaspool Itaaliat tulnud külastajaid oli 49% eelmisest korrast rohkem, mis näitab messide veelgi rohkem rahvusvahelisemaks muutumist.

Messiga paralleelselt korraldatati kontaktkohtumiste üritus „EcoBusiness Cooperation Event“, mille raames sai lisaks messil stendiga osalenud ettevõtetele kohtuda ka messi külastanud ja üritusele registreerunud ettevõtete, organisatsioonide, riiklike ja maakondlike ametiasutuste, uurimisinstiitutsioonide jpt erialaspetsialistiga. Tege- mist oli 2nd Generation BioMatch (www.bioenergy-match.eu) projekti viimase kontaktkohtumiste üritusega. See Euroopa Liidu poolt rahastatud projekt andis kahe aasta jooksul nelja erineva ürituse käigus üheksa Euroopa riigi — lisaks Itaalia ja Eestile ka Hispaania, Kreeka, Läti, Rootsi, Soome, Suurbritannia ja Taani keskkonnasektorile võimaluse

omavahel kontakte luua ja koostööd arendada ning selle läbi ka oma konkurentsivõimet tõsta.

Ühe messe külastanud ja kontaktkohtumiste üritusel osalenud Eesti ettevõtja, Energiamaja Konsultatsioonid OÜ juhatase esimehe Tullio Libliku sõnul oli osalemine vägagi kasulik. „Rohemajanduse osatähtsus maailmamajanduse kontekstis järjest kasvab. Euroopas on hoonete energiasäästlik ehitamine ja renoveerimine praegu väga tõsine teema. On vaja uusi innovatiivseid ideid, et olemasolevaid hooned energiatõhusamaks muuta ning

uute ehitiste projekteerimisel suu- rendada hoonete kasutusmugavust ja vähendada ekspluatatsiooniku- lusid. Messikülastuse võtsin ette, et vaadata, mida pakutakse energia- tõhususe vallas. Kuna osalejate hul- gas oli teadus- ja uurimisasutusi ning ka uusi tehnoloogiaid juuru- tavaid tootmisettevõtteid, siis huvi- tavaid ideid ma ka sain ja loodame neid kohe ka rakendada hakata,“ rääkis Tullio Liblik.

Energiamaja Konsultatsioonid OÜ on 2009. aastal loodud ettevõtte, mis tegeleb ehitusjuhtimise ja hoonete energiatõhususega ning ettevõtte-

tele parimate energiatarbimise tingi- muste väljatöötamisega. Ettevõtte teostab hoonete (sh passiivmaja) energiatõhususe arvutusi, koostab energiamärgiseid nii olemasole- vatele kui ka rajatavatele hoonetele kasutusloa saamiseks. Samuti teos- tab hoonetele energiaauditeid. Lisaks aidatakse planeerida ehitust alates ehituse tasuvusarvutuste teostamisest, läbi ehitusprotsessi elluviimise juhtimise ja omaniku- järelevalve kuni ehitise valmimiseni. Koostatakse ettevõtetele energiatar- bimise auditeid ja analüüse ees- märgiga vähendada kulutusi ener- giatarbimisele. ■

Eva Maran
Teenuste osakonna
projektijuht

Ettevõtjate pilguheit Vietnamile ja Singapurile

Vietnam ja Singapur on kahtlemata väga erineva arengutasemega riigid, kuid potentsiaali on Eesti ettevõtjate jaoks mõlemas, Singapurilt on lihtsalt oluliselt rohkem õppida.

Peaministri visiidil Vietnamis ja Singapuris on eelmainitu edukateks näideteks Hanois 7. novembril (osales üle 60 kohaliku ettevõtja) ja Singapuris 9. novembril (osales üle 100 kohaliku ettevõtja) toimunud äriseminarid.

Info, mida taolistel üritustel jagatakse jõuab otse nende inimesteni, kes otsustavad investeringute või ettevõtte laienemise üle ning isegi kui käegakatsutavaid tulemusi kohe tunda ei ole, on positiivsed tulemused tulevikus kindlasti tõenäolised. Singapuris äriseminaril osalenud Eesti Energia juhatuse esimehe Sandor Liive arvates oli Singapuris toimunu üks paremaid äriseminare välisvisiitide ajaloos. Kindlasti on oluline ka fakt, et nii visiit kui ka äriseminar leidsid kajastust ka kohalikus ajakirjanduses. See, et maailmakaardil pea nähtamatu Eesti jõuab oma investeerimiskliimat tutvustades nii Vietnamis kui ka Singapuris meediasse, on väga positiivne.

Aasia ettevõtjate silmis oli kahtlemata väga oluline, et äriseminaride avasõnad tulid just meie peaministri poolt. Väga positiivne mõju oli ka faktil, et Singapuris jagasid praktilisi kogemusi Eesti kohta siin kogemust omavad ettevõtjad, sh Sonny Aswani, Eesti aukonsul Singapuris.

Sealse ärikultuuriga riikides on riigi esindaja osalemine märgilise tähtsusega — mida kõrgema taseme esindatus riigi poolt, seda tõsisemalt ja olulisemalt ka partnerit ning esmast kontakti võetakse.

Lisaks sõlmitud uutele kontaktidele on oluline osa ka seniste kontaktide tugevdamisel. Siin saab tuua näiteid ka juba toimivast koostööst: Ilves-Extra AS omab tootmisüksust Vietnamis ning ettevõtte juhi Arvo Kivikase sõnul aitas peaministriga kohtumine viia olemasolevad ärisidemed kõrgemale tasemele. Logistikaklastri liige ja üks edukamaid Eesti logistikaettevõtteid Vopak EOS on oma terminalidega Singapuris esindatud. Vähem oluliseks ei saa pidada Singapuri ettevõtte Tolaram

Groupi 17 Eestis tegutsetud aastat, mille jooksul on tänaseks Eestisse investeeritud 71 miljonit eurot ning plaan on investeerida järgmise viie aastaga kokku täiendavad 123 miljonit eurot.

Värske positiivne uudis logistikutelt seoses Singapuriga on kahtlemata see, et Tallinna Sadama koostööpartner Rail Garant kirjutas just visiidi ajal Singapuris alla uue konteinerterminali kraanade ostulepingule.

Palju on kõneainet pakkunud ka nii kaugetesse maadesse korraldatud visiitide põhjendatus ja kasu. Eesti Logistika ja Transiidi Assotsiatsiooni juhataja Andres Valgeristi arvates tuleb konkreetsete sõnumite kohaletoimetamiseks ikka ise kohal käia ja

silmast silma inimestega kohtuda. Kohalike ettevõtjatega kohtudes jäi mitmeid kordi kõlama vana tõsiasi, et kui kohale ei tulda ja kontakte ei looda, siis ei sünni kindlasti ka mingit koostööd. Aasias on just eriti suur soov enne koostöö alustamist partneri isikuga tutvuda. Võimalused koostöö sündimiseks on alati suuremad, kui ise kohal käiakse ja ennast tutvustatakse ning kontakte luuakse. Teisisõnu, kehtib vana tõsiasi — äri teevad ikka inimesed.

Valgeristi arvates on Singapur Eestiga väga mitmes mõttes sarnane — näiteks soodne geograafiline asukoht, mille ümber asuvad kasvava tarbijakonnaga turud; lennujaama ja sadama omavaheline lähedus, mis annab head eelised logistika- ja

jaotuskeskuste ehitamiseks; turvaline ärikeskkond ja haritud tööjõud. „Meil oli hea meel saada kinnitust oma väljatöötatud logistilise asukoha eelistele — Singapuri omad on meie omadega väga sarnased ja kui neil on õnnestunud need eelised oma kasuks tööle panna, annab see meilegi kindlust, et oleme õigel teel. Tuleb nn Singapuri mudelist teha Eesti mudel, mis sobib meie piirkonnale,“ ütles Valgerist.

Lisaks ettevõtluse poolele on oluline tutvuda ka sealse riigikorraldusega ja saada aru, millel põhineb riigi edukus. Sandor Liive sõnul tasub

Eestil võtta eeskuju Singapuri riigi suhtumisest, kus töötatakse selle nimel, et maailmatasemel ärid oma riiki tuua.

„Singapur liigutab maailmamõistes väga suuri kaubavoogusid ja nad otsivad investeerimisvõimalusi Euroopas. Kui nad kasvõi mingi osa oma ärist meiega siin koos teeksid, siis oleks see Eesti jaoks juba arvestatav asi,“ sõnas Valgerist.

Jaanus Rahumäe (ESC Global Security) sõnul on Eesti väikeettevõtjatel Aasias võrreldes Ameerika või Euroopaga oluliselt paremad või-

malused konkurentsis püsimiseks ning riigi tasemel toetus nende püüdlustele on väga oluline.

Eeltoodust võib järeldada, et visiit Vietnami ja Singapuri on igati hea näide riigi ja ettevõtjate koostööst Eesti esindamisel ning majanduselu arendamisel, mille kinnituseks oli ka erakordselt suur ettevõtjate huvi. Peaministrit saatsid visiidil Vietnami Viktor Siilats (Info Ettevõtete Grupp), Allan Aru (Featherie Invest), Ott Pärna (Eesti Arengufond), Jaanus Tamm (Defendec), Jaanus Rahumägi (ESC Global Security), Arvo Kivikas (Ilves-Extra), Maria Alajõe

(Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus), Kaubanduskoja peadirektor Mait Palts ja rahvusvaheliste suhete koordinaator Eva Maran. Singapuris liitusid delegatsiooniga Sandor Liive (Eesti Energia), ja 18-liikmeline logistikaklastri delegatsioon. ■

Lisaks soovime lugeda ka artiklit „Eestlased Aasiat avastamas“ Koja kodulehel Teataja artiklite rubriigis www.koda.ee/teataja-artiklid.

Saksamaa sihtturuseminar metalli- ja masinatööstusettevõtjatele

7. detsembril Kaubanduskojas

7. detsembril toimub Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Eesti Kaubandus-Tööstuskoja, Eesti Masinatööstuse Liidu, Saksa-Balti Kaubanduskoja ja EASI koostöös metalli- ja masinatööstusettevõtetele mõeldud Saksamaa sihtturuseminar.

Käsitletavad teemad:

- Ülevaade Saksamaa metalli- ja masinatööstuse sektori hetkesituatsioonist. Distributsioonikanalid ja kvaliteedikontroll
- Võtmefaktorid Saksamaa turule sisenemisel
- Krediidikindlustus ja selle kasulikkus äritegemisel väljaspool Eestit

Lisaks annavad ülevaate oma koostöökogemusest Saksamaaga Vertex Estonia AS, BLRT Masinaehitus OÜ ja Meteci Valduse OÜ. Ettekanded teevad Olaf Holzgreffe (German Quality Sourcing), Maren Diale-Schellschmidt (Saksa-Balti Kaubanduskoda), Mariko Rukholm (KredEx Krediidikindlustus).

Seminari osalustasu on 20 eurot (hind sisaldab käibemaksu ning seminari materjale ja lõunat).

Lisainfo ja registreerimine:
MARJU NAAR
Tel: 604 0082
E-post: marju.naar@koda.ee

Sihtturuseminar

Sihtturg — Moskva

15. detsembril Kaubanduskojas

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldab koostöös EASiga 15. detsembril kell 10.00-16.00 Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) sihtturuseminari „Sihtturg — Moskva“. Jätkuna kevadel toimunud Peterburi sihtturuseminarile käsitletakse seekord teist spetsiifilist turgu Venemaal — Moskvat. Seminarile on kutsutud ka Moskva Riiklik Registreerimiskoda, kes annab vahetu ülevaate hetkeolukorrast ning majanduskliimast Moskvast.

Seminaril käsitletavad teemad:

- Moskva majanduskliima
- Välismaiste ettevõtete registreerimine Moskvast
- Logistilised kahepoolsed võimalused
- Ettevõtte juhtimise eripärad Moskvast
- Finantsriskid ekspordil Venemaal
- Piiriületuse olukord ning seonduvad küsimused
- Tulevikuvaade Moskva suunal
- Ettevõtjate praktilised kogemused Moskva suunal

Seminar on eesti keeles (välja arvatud Moskva Riikliku Registreerimiskoda ettekande). Osalemistasu on 25 eurot. Hinnale lisandub käibemaks. Seminari detailsem kava: www.koda.ee.

Lisainfo ja registreerimine:
PRIIT RAAMAT
Tel: 604 0081 • E-post: priit@koda.ee

Seminar

Kuidas olla edukas Soome riigihangetel?

16. detsembril Kaubanduskojas

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldab 16. detsembril 2011 Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) seminari „Kuidas olla edukas Soome riigihangetel?“. Registreerumise tähtaeg on 14. detsember. Korraldajad jätvad endale õiguse teha vajadusel programmis muudatusi.

Esinejad:

- **Tarja Krakau** on olnud seotud Soome riigihangete valdkonnaga üle 10 aasta. Alates 1997. aastast töötas Tarja Espoo linna juristina, aastatel 2001-2006 tegeles Soome Kaubandus- ja Tööstusministeriumis Soome riigihangete õiguse kujundamisega (sh riigihangete seaduse välja-töötamisega). Alates 2007. aastast on ta töötanud erasektoris firmas PTC Services Oy, mis pakub konsultatsioone riigihangete ja lepinguõiguse teemal ning korraldab avaliku sektori koolitusi.
- **Merylin Jalakas** ettevõttega Projekt Kuubis OÜ on osalenud Soomes omavalitsuste projekteerimishangetel. Soome turul on tegutsenud kolm aastat.
- **Kuido Kaskla** firmaga Purustaja OÜ on osalenud Soome ehitussektori hangetel lammutustööde valdkonnas, Soomes on tegutsenud pea viis aastat.
- Seminari moderaator on Kaubanduskoja peadirektor **Mait Palts**.

Päevakava:

- 9.45 *Registreerimine ja tervituskohv*
- 10.00 Kuidas osaleda edukalt Soome riigihangetel?
Hea praktika edasiandmine ettevõtjatele, levinumad vead, Soome ja Eesti erinevused riigihangete keskkonnas jne (Tarja Krakau, PTC Services Oy)
- 11.30 *Kohvipaus*
- 11.45 Soome hangetel edukalt osalenud ettevõtja kogemus • I (Merylin Jalakas, Projekt Kuubis OÜ tegevjuht)
- 12.15 Soome hangetel edukalt osalenud ettevõtja kogemus • II (Kuido Kaskla, Purustaja OÜ)
- 12.45 Paneeldiskussioon:
„Mis on Soome hangetel osalemisel peamised komistuskivid?“
- 13.30 Päeva kokkuvõte (Mait Palts, Kaubanduskoja peadirektor)

Osalejad paneeldiskussioonis:

- Tarja Krakua, PTC Services Oy
- Merylin Jalakas, Projekt Kuubis OÜ tegevjuht
- Andres Oltjer, AS Chemi-Pharm müügidirektor
- Heiki Kollo, Tallinna Pesumaja OÜ juhatuse liige
- Kuido Kaskla, Purustaja OÜ juhataja

Lisainfo ja registreerimine:
MARJU NAAR • Tel: 604 0082 • E-post: marju.naar@koda.ee

Liikmelt liikmele

Teil on võimalus leida koostööpartnereid ning uusi kliente teiste Kaubanduskoja liikmete hulgast. Koostöösoov või sooduspakkumine peab sisaldama: sooduspakkumist/koostöösoovi, tegevusvaldkonda, firma nime, kontaktandmeid, aadressi, telefoninumbrit, e-posti-aadressi, kontaktisiku andmeid ning pakku-mise kehtivusaega. Sooduspakkumise tingi-museks on selle kehtimine kõigile liikmetele.

Lisainfo:

KAIDI TALSEN

Tel: 604 0085 • E-post: kaidi@koda.ee

Radis OÜ

Radis OÜ pakub meeneid-firmakinke, mida saabuvat aastalõppu oodates on ETK liikmetel kindlasti vaja. Meie valikus on eelmisel hooajal populaarsust kogunud etnoteemalised meened alates kuumaalusest lõpetades kandikuga. Täpsem info <http://radis.ee/tuppa/etno-kingitused>

Lisainfo:

Mauri Abner

E-post: mauri@radis.ee

Tel: 550 5228

AS Dentes

Hygiene Line on AS Dentese kaubamärk, mis tegeleb professionaalse hügieeni-, puhastus- ja desinfitatsioonivahendite sarjaga. Tootevalikus on puhastus- ja desinfitatsioonivahendeid mitmeotstarbeliseks ja laialdaseks kasutamiseks: raviastutustes, apteekides ja hooldekodudes; hambaravikabinettides; ilusalongides; kontori-ruumides; tööstuses ja autohoolduses; koolides ja lasteasutustes; saunades, spordiasutustes ja ujulates; kauplustes; toiduainetööstustes ja toilitlusasutustes ning kodumajapidamistes. Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmetele puhastus- ja desinfitatsioonitooted 7% soodsamalt.

Lisainfo:

Aule Reijo

E-post: aule.reijo@dentesgroup.eu

Tel: 503 0608

Ropkamõisa 10, Tartu

www.hl.dentesgroup.eu

Koostööpakkumised

- Rootsi kandikute kujunduse ja müügiga tegelev ettevõtte otsib alltöövõtjaid digitaalselt prinditud puust ja metallist kandikute tootmiseks.
Kood 2011-11-08-020
- Saksa laevatööstusele diiselmootorite heitgaaside töötlemise süsteeme (mis võimaldavad rasketütuseõli (HFO) kasutamist ja vastavad Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni Marpol Lisale 4) tootv ettevõtte otsib edasimüüjaid.
Kood 2011-11-17-062
- Ungari alumiiniumist kõrgrõhu valukodadega tegelev ettevõtte otsib edasimüüjaid ja vahendajaid ja alltöövõtjaid, pakub end alltöövõtjaks ning on huvitatud vastastikkusest tootmisest.
Kood 2011-11-10-025
- Saksa loomisel olev bioinformaatikaettevõtte soovib teha koostööd bioinformaatika, süsteemi- ja arvutusbioloogia uurimuse- ja arenduse valdkonnas.
Kood 2011-11-09-016
- Poola erinevaid terastooteid valmistav ettevõtte pakub end alltöövõtjaks ning on huvitatud ka vastastikkusest tootmisest.
Kood 2011-11-09-008
- Ungari integreeritud bioenergeetilisest kliimamuutuse vastastikkonnakaitset ja biotehnoloogiliste komplekside teostust pakkuv ettevõtte on huvitatud vastastikkusest tehnilisest koostööst, otsib alltöövõtjaid ning pakub end alltöövõtjaks.
Kood 2011-11-08-014
- Iisraeli meditsiinivahendite (nt valuvaigistav aplikaator) arendamise ja tootmisega tegelev ettevõtte otsib edasimüüjaid ning pakub end edasimüüjaks Iisraeli turule siseneda soovijatele, samuti ollakse huvitatud vastastikkusest tootmisest ning otsitakse alltöövõtjat.
Kood 2011-11-10-005
- Itaalia autotööstusele survevalumeetodil plasttooteid tootv ettevõtte otsib alltöövõtjaid ning on huvitatud ka ühisettevõtlusest.
Kood 2011-10-11-026
- Poola jaotusseadmete süsteeme ja elektriseadmeid tootv ettevõtte otsib edasimüüjaid.
Kood 2011-11-08-019
- Rootsi kõrgtehnoloogilisel laser-tehnoloogial põhinevate jälgimis-, vaatlus- ja mõotesüsteemidega tegelev ettevõtte otsib edasimüüjaid.
Kood 2011-11-07-020
- Hispaania ökoloogilisi halle, mida on võimalik ühendada suure voodiga, valmistav ettevõtte otsib edasimüüjaid ning on huvitatud ka ühisettevõtlusest.
Kood 2011-11-10-011
- Iiri suhtekorralduse, ürituste korraldamise, ajakirjanduse ja keeleõppe internetikursuseid pakkuv ettevõtte otsib vahendajaid ning tegeleb ka esinejate vahendamisega.
Kood 2011-11-10-008
- Taani jõujaamadele ja meretööstusele töötlusüksusi (torusid) tootv ettevõtte otsib heitgaaside ja muude süsteemide terasest kompensatorite tootjaid.
Kood 2011-11-01-020
- Taani arvutiparandus/teenindus ettevõtte otsib erinevate arvutiiristvara komponentidega varustajat.
Kood 2009-11-23-002
- Prantsuse elektriseadmete ettevõtte pakub end vahendajaks Prantsuse turule siseneda soovijatele, samuti ollakse huvitatud ühisettevõtlusest, vastastikkusest tootmisest ning alltöövõtust.
Kood 2011-11-10-013

Koostööpakkumiste põhjalikumad kirjeldused nüüd nähtavad Koja kodulehel <http://www.koda.ee/koostoopakkumised>.

Täpsem info:
TRIIN UDRIS
Tel: 604 0090
E-post: triin.udris@koda.ee

Riigihanketeated

Tekstiil, rõivad, jalanõud

ja kaitseriided

- Lätis hangitakse eriotstarbelisi töö-rõivaid (kindad, tunked jm). Tähtaeg 09.01.2012. **Kood 4445**
- Soomes hangitakse aluspükse. Tähtaeg dokumentide väljastamiseks 02.01.2012, tähtaeg osalemiseks 18.01.2012. **Kood 4446**
- Prantsusmaal hangitakse kardina-riiet. Tähtaeg 26.12.2011. **Kood 4447**
- Rootsis hangitakse ilmastikukind-laid rõivaid. Tähtaeg 30.01.2012. **Kood 4448**
- Rootsis hangitakse ca 3500 selja-kotti kaitsevæele. Tähtaeg 29.02.2012. **Kood 4449**

Mööbel, sisustus ja tarvikud

- Saksamaal hangitakse meditsiinilisi voodeid. Tähtaeg dokumentide väljastamiseks 30.12.2011, tähtaeg osalemiseks 03.01.2012. **Kood 4450**
- Taanis hangitakse erinevat mööblit vastvalminud rehabilitatsioonikeskusele. Tähtaeg 21.12.2011. **Kood 4451**
- Norras hangitakse köögmööblit koos paigaldusega. Tähtaeg 05.01.2012. **Kood 4452**
- Norras hangitakse plastist prügi-kaste meditsiinilise prügi jaoks. Tähtaeg dokumentide väljastamiseks 19.12.2011, tähtaeg osalemiseks 29.12.2011. **Kood 4453**
- Soomes hangitakse toole. Tähtaeg 02.01.2012. **Kood 4454**

Toiduained

- Leedus hangitakse erinevaid toidu-aineid (liha-, pagari-, piimatooted, köögiviljad jmt) haridusasutustele ja vanadekodudele. Tähtaeg 02.01.2012. **Kood 4455**

Erinevad tarvikud ja vahendid

- Prantsusmaal hangitakse ohutus-prille. Tähtaeg 04.01.2012. **Kood 4456**
- Leedus hangitakse desinfektante. Tähtaeg 04.01.2012. **Kood 4457**
- Taanis hangitakse liiklusmärke. Tähtaeg 22.12.2011. **Kood 4458**

Masinad ja seadmed

- Prantsusmaal hangitakse sõjalae-vade osi. Tähtaeg 09.01.2012. **Kood 4459**

- Poolas hangitakse talihooaldesõidu-keid (multifunktsionaalseid lume-sahku). Tähtaeg 28.12.2011. **Kood 4460**
- Soomes hangitakse päästepaate. Tähtaeg 30.12.2011. **Kood 4461**
- Saksamaal hangitakse päikese-energia seadmeid. Tähtaeg 19.12.2011. **Kood 4462**
- Saksamaal hangitakse tuletõrje paakautosid. Tähtaeg dokumentide väljastamiseks 27.12.2011, tähtaeg osalemiseks 09.01.2012. **Kood 4463**

Paber ja pakend

- Norras hangitakse erinevaid pa-beritooteid (tualett-paber, salvraiti-kud, rasvakindl paber, ühekord-seks kasutamiseks mõeldud paber jne). Tähtaeg 06.01.2012. **Kood 4464**
- Sloveenias hangitakse tualett-pa-berit, paberkäterätte ning seepi. Tähtaeg 27.12.2011. **Kood 4465**

Ehitus, ehitusmaterjalid

- Saksamaal hangitakse linoleumi, põrandavaipu jm põrandakatte-materjale. Tähtaeg dokumentide väljastamiseks 07.12.2011, tähtaeg osalemiseks 09.01.2012. **Kood 4466**

Muu

- Šveitsis hangitakse trafosid (15 ja 21,8 MVA). Tähtaeg 11.01.2012. **Kood 4467**

NATO ja ÜRO hanked

- NATO eelteade: hangitakse raadiovõtjad ülemaailmseks si-deks. Plaanitav teate avaldamise aeg 14.12.2011 ja plaanitav hanke tähtaeg 06.02.2012. **Kood 4903**
- NATO eelteade: hangitakse pu-hastusvahendeid Norra. Plaanitav teate avaldamise aeg 03.01.2012 ja plaanitav hanke tähtaeg 14.02.2012. **Kood 4904**

Täpsem info:
ANNIKA METSALA
Tel: 604 0091
E-post: annika.metsala@koda.ee

Õnnitleme detsembrikuu juubilare!

25

MISTRA-AUTEX AS
liige alates 2009

20

ABB AS
liige alates 1996

ABESTOCK AS
liige alates 1992

ADVOKAADIBÜROO
JAAK OJA OÜ
liige alates 2005

ALEKON HOLDING AS
liige alates 2002

ARIKO RESERV AS
liige alates 1996

BALT-KOMZ-SERVICE AS
liige alates 1999

DALE LD. AS
liige alates 1992

EERO OÜ
liige alates 1997

EESTI KRAANAVABRIK OÜ
liige alates 2001

EESTI MÖÖBLITOOTJATE
LIIT MTÜ
liige alates 1983

ELSTERA AS
liige alates 2003

ENGLO OÜ
liige alates 1996

ESTIKO PLASTAR AS
liige alates 1997

ESTON EHITUS AS
liige alates 2009

ESTONIAN AIR AS
liige alates 1997

ETEM PÄRNU AS
liige alates 1999

GAUR AS
liige alates 2006

GS INVEST OÜ
liige alates 2005

JÄLLE JA KO AS
liige alates 2000

KARLA AUTO O.K. OÜ
liige alates 2009

KATEKS SISUSTUS AS
liige alates 1998

KH ENERGIA-KONSULT AS
liige alates 2003

M JA P NURST AS
liige alates 1999

MAVES AS
liige alates 1996

MEFO AS
liige alates 2007

PRIKE AS
liige alates 1995

SCANWELD AS
liige alates 1996

TALLINNA SADAM AS
liige alates 1954

TALLINNA ÄRIPANGA AS
liige alates 2004

15

BERMET MANAGEMENT AS
liige alates 1998

GEO S.T. OÜ
liige alates 1999

INSENERIBÜROO
AKSIAAL OÜ
liige alates 2000

ITELLA INFORMATION AS
liige alates 1999

KMA OÜ
liige alates 2011

MADIS ABILINE FIE
liige alates 1999

MERINVEST OÜ
liige alates 2000

PELLONE OÜ
liige alates 2010

ÖNNERATAS OÜ
liige alates 2004

10

A & H RISTPALKMAJAD OÜ
liige alates 2003

ELCOMEX TRADE OÜ
liige alates 2004

FLORTO OÜ
liige alates 2006

FREESPORT TRADING OÜ
liige alates 2011

JYSK LINNEN`N
FURNITURE OÜ
liige alates 2008

QUANTUM EESTI AS
liige alates 2002

5

COLLIERS INTERNATIONAL
ADVISORS OÜ
liige alates 2006

NORDLAND TRAVEL OÜ
liige alates 2011

Kaubanduskoda

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda • Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn
Tel: 604 0060 • Faks: 604 0061 • E-post: koda@koda.ee • www.koda.ee

Teenuste osakond

Tel: 604 0077 • konsultatsioon • päritolusertifikaadid • ATA-Carnet • tollikonsultatsioonid
Tel: 604 0080 • äridelegatsioonid • messid • kontaktpäevad
Tel: 604 0082 • koostööpakkumised

Poliitikakujundamise- ja õigusosakond

Tel: 604 0060 • konsultatsioon • majanduspoliitiline tegevus

Turundus- ja liikmesuhete osakond

Tel: 604 0089 • liikmeks astumine • Tel: 604 0086 • liikmesuhted
Tel: 604 0088 • avalikud suhted

Raamatupidamine

Tel: 604 0067

Kaubanduskoja Tartu esindus

Pikk tn 14, 51013 Tartu • Tel: 744 2196

Kaubanduskoja Pärnu esindus

Rüütli 39, 80011 Pärnu • Tel: 443 0989

Kaubanduskoja Kuressaare esindus

Tallinna 16, 93811 Kuressaare • Tel: 452 4757

Kaubanduskoja Jõhvi esindus

Pargi 27-203, 41537 Jõhvi • Tel: 337 4950

Uus M-klass. Neile, kes juhivad.

Uue Mercedes-Benz M-klassi pidev nelikvedu ning ON&OFFROAD pakett võimaldavad autot tõeliselt juhtida. M-klassi sõiduomadused on ühtmoodi nauditavad nii raskel maastikul kui sportlikku seadistust vajavatel teedel. Eelkäijast keskmiselt veerandi võrra väiksem kütusekulu võimaldab ühe tankimisega läbida kuni 1500 kilomeetrit.

CO₂-emissioon sõltuvalt tüübist 158 kuni 206 g/km ja keskmine kütusekulu 6,0 kuni 8,8 l/100 km.

125! aastat innovatsiooni

Mercedes-Benz

SILBERAUTO

Silberauto Eesti AS esindused: Tallinn, Järvevana tee 11, tel 626 6000 Tartu, Ringtee 61, tel 730 0720 Pärnu, Riia mnt 231a, tel 445 1990 Rakvere, Hajjala tee 1, tel 660 0152 www.mercedes-benz.ee
Mercedes-Benz peaesindus Eestis AS Silberauto: Tallinn, Järvevana tee 11